

ERŐ

SPORT

ERŐ

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

ROMANIA

RAMASETTER ROBERT

URUNK

BUDAPEST

Diszkrét

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Aranyérem és kiadói díj
Család- és közéleti író
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 24 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
székhelyek egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Bérmintion
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszatérítését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Budaörsi szerkesztő: Ká-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 6.

Kedd, 1937. augusztus 17.

5697. EV. XX. ÉVF.
ELUL 10. 185 SZAM.

Lángol a háború Sanghaj körül

Japán visszahívta nankingi követét

Rendkívül heves harcok Sanghajban. Döntő háborúra rendezkedik be a kínai kormány. Nem lehet elhárítani a háborút

A hatalmak erélyes közbelépése a koncessziós területek biztonságáért

Az északkeleti, helyi érdekeknek minősített harcok Shanghaiba tevődtek át, ahol a teljes erővel folyó ütközetek egyre nagyobb méretű konfliktus kibontakozását jelzik. A japán kormány a hadvezetőség kellemetlen csalódására, a shanghai körüli harcokban a kínai csapatok olyan ellentállást tanúsítanak, ami egyelőre nemcsak feltartóztatta a japánok előrenyomulását, de pillanatnyilag a kínaiak kedvesebb katonai helyzetét is eredményezte. Nemzetközi katonai körök általános meglepetéssel vettek tudomást róla, hogy Kína az utóbbi években katonailag mennyire megerősödött. Ez a felismerés nagy aggodalmat keltett Tokióban, ahol a kormány — egyes megbízható külföldi hírforrások szerint — már komolyan gondol a konfliktusnak békés utra való terelésének lehetőségére. Erre azonban azért van kevés kilátás, mert a kínaiak tovább folytatják nagyarányú előkészületeiket és az utóbbi években erősen kifejlődött nemzeti öntudat az egész kínai nemzetet Csan-Kaj-Sek mögé állítja. A kiélezett helyzet ma már odáig vezetett, hogy a japán kormány visszahívta nankingi nagykövetét és a kormány tétovázó nyilatkozata mögül az a nyílt szándék olvasható ki, hogy a „büntető expedíció” sikertelensége után japán a nyílt háború fegyveréhez kénytelen nyúlni az ellenálló nankingi kormányval szemben. A helyzetet emellett komplikálta és veszedelmessé teszi a Shanghai környékén elterülő nemzetközi koncessziós terület helyzete. Az összes érdekelt hatalmak nagy érdeklődéssel figyelik az eseményeket. Az alábbi részletes tudósításunkban igyekszünk tiszta képet adni a bonyolult és könnyen a távolkeleti háború veszedelmére vezethető helyzetről.

Az érdekelt nagyhatalmak aggodalmi és intézkedései

A Havas jelenti: Az egész francia sajtó élénken foglalkozik a távolkeleti eseményekkel. Az Echo de Paris így ír: A nankingi kormány nem hajlandó engedelményeket tenni és kitart amellett, hogy „helyi megegyezésre” van szükség Észak-Kínában, különösen Japán hosszabb tartamu hadjárata rendezkedik be. Ha Kína a Népszövetséghez fordulna, ezáltal sem járna több eredménnyel, mint 1931-ben. A jelenlegi európai helyzet mellett azon akaratnyilvánítás, ami Anglia, az Egyesült-Államok, a szovjetek és Franciaország részéről tapasztalható és ami komoly nyomást gyakorolna a hadviselőkre, a koncessziós biztonságának kérdésében, ami igen sok nehézséget okozna Kínának Genfben. A Le Populaire azt írja, hogy a nagyhatalmak már nem tekintik elsőrendű fontosságú küldetésnek a háború megakadályozását vagy megszüntetését. Inkább annak korlátozására, vagy lokalizálására törekednek. A Le Figaro a Távolkeletet fenyegető veszéllyel szemben tanúsított magatartást az európai civilizáció hanyatlása jelének nevezi.

A fentiekből is kiderül, hogy a francia közvélemény egyrésze, az indiai francia érdekek védelmében szigorú semlegességre törekszik a konfliktusban. Ugyanez a hangulat Londonban is, ahol a Foreign Officeben Vansittart elnökletével tartott értekezleten elhatározták, hogy egyelőre a Shanghaiiban tartózkodó 11.600 angol alatt való kimenekítését segítik elő, további intézkedések felfüggesztésével.

Erélyes beavatkozás a nemzetközi területek megvédéséért

Sanghai, augusztus 15. A norvég konzul, mint a konzuli kar dékánja, közölte Shanghai polgármesterével, hogy a kínai és japán hatóságok felelősek a nemzetközi területen lakó polgárok élete és vagyona ellen elkövetett ellenséges cselekedetekért. A konzul tiltakozott a kínai repülőgépek

nek a nemzetközi területek fölött végzett manőverei ellen.

A polgármester azt válaszolta, hogy a koncessziós terület nemzetközi jellege ellenére a japánok azt elfoglalták, hadászati bázisokat építettek ott ki és ezzel a területek semlegességét megsértették.

A kínai hatóságoknak meg kell tenniük a védekezésre az összes intézkedéseket. A felelősséget a japánokra hárítja, mert a kínai repülőgépeknek szükségük van arra, hogy a koncessziós területen igyekezzenek a japán erőket megtéríteni. A japánok jogtalanul léghárító ütegeket helyeztek el a koncesszió területén lévő japán bankok és magánházak tetőzetén.

A nemzetközi terület megvédésére vonatkozó erősítések folynak. Egy angol és egy amerikai ezred helyezkedett el állásokba a terület nyugati határán. Az angol és amerikai csapatokat 200-200 emberrel megerősítették. A francia koncesszió területén lévő csapatok is erősítéseket kaptak. Az olasz fascio összes tagjait mozgósították.

A japánok egyébként újra felszólították a francia hatóságokat engedélyezzék a japán csapatoknak a francia koncesszió területén való áthaladását. Állítólag a jegyzék hangsúlyozza, hogy ellenkező esetben a japánok erőszakot lesznek kénytelenek alkalmazni. A franciák hír szerint elutasították a kérést.

Japán visszahívta nankingi követének személyzetét

Tokió, augusztus 16. A japán külügyminisztérium egyik felhatalmazottja ma kijelentette, hogy az északkeleti vizsaly szigoruan helyi jellegű ügy, amelynek nincsen semmi köze a shanghai eseményekkel. Megerősítette, hogy a japán kormány visszarendelte Kida nankingi japán követi személyzetét, a követi személyzetével együtt. Arra a kérdésre, vajon ez a

lépés a Kínával való diplomáciai viszony megszakítását jelenti, a meghatalmazott kitérő választ adott. Kijelentette, hogy

az esetek többségében a diplomáciai megbízottak visszahívása egyet jelent a kapcsolatok megszakításával, de bizonyos esetekben lehet másként is.

Másként a hadügyminisztérium megbízottja kijelentette, hogy Japán nem folytat háborút Csang-Kaj-Sek marsallal, hanem a kínai közigazgatással, amit külön választ a marsalltól.

Adáz tüzérési- és légicsata

Sanghai körül és a koncessziós terület határain állandó és heves ütközet dúl. Ma hajnalban kiújult az ágyúzás és egynapi szünet után fokozatos erővel folyik különösen az északi negyedekben, ahol a tüzér-ség szüntelenül működésben van. Egyidejűleg kínai repülők mutatkoznak a város felett és bombákat dobnak le Hongkeura, amely a japán főhadiszállás közelében van.

A japán hadihajók és léghárító ütegek tüzelésének ellenére a kínai repülők állandóan megjelennek a felhők között és folytatják működésüket.

Az utolsó két nap alatt és ma reggel az eltévedt golyók számos áldozatot ejtettek a nemzetközi koncesszió területén. Tekintettel az élelmiszerellátás nehézségeire, az élet 50 százalékkal megdrágult. A bankok zárva tartanak és ezért igen nagy a készpénzhiány. A kereskedők nem hajlandók hitelre eladni.

A kínai repülők meg akarják akadályozni a japánok partraszállását, de a japán léghárító ágyúk működésbe léptek és visszavonulásra kényszerítették. Rövidesen utána megjelentek a japán repülők is és bombákat dobtak le a város nyugati részében lévő kínai állásokra.

A városban számos helyen tűz ütött ki. A japán repülők jelenleg Shanghai-Nanking és Shanghai-Hangkov vasutvonalakat bombázzák.

Harminc kínai repülőből álló raj tegnap bombázta a várost és a japán hadászati pontokat. Főleg a Jang-Cse folyam torkolata ellen irányult támadás, aminek célja volt megghusítani a japán csapatok partraszállását.

A japánoknak mégis sikerült újabb csapatokat partratenni a város keleti részében

és ma hajnalban megtámadni az ugpiu kínai állásokat.

A Cumberland és Suffolk angol hadihajókról 120 tengerész-katonát tette partra, hogy a nemzetközi koncesszió és az angol nagykövetség védőrségét megerősítsék.

Ma hajnali 6.15 órakor több japán repülő bombákat dobott le a longhuai repülőterre és

a francia koncessziós területének déli részére. A kínaiak léghárító ütegei azonnal határoló tűzbe kezdtek.

(Folytatása a nyolcadik oldalon)

VILAG TUKRE

A párizsi világkiállítás

A párizsi világkiállítás legfőbb attrakciója ma is épp úgy, mint az előző kiállításoknak negyvennyolc év óta, az Eiffel torony. A világkiállítás szakemberei hozzátették, hogy az Eiffel torony liftjei, amelyek háromszáz méter magasságba viszik a látogatókat, az idei kiállítás tartalma alatt több utast fognak szállítani, mint az elmúlt negyvennyolc év alatt összesen.

A német pavillon egyelőre még nincsen kész és legfőbb nevezetessége az, hogy szemben áll az orosz pavillonnal. A horogkereszt és a szovjet szimboluma, a sarló és kalapács szembe néznek egymással. A német pavillon épp úgy, mint az orosz, megelégszik belül főleg statisztikai táblázatokkal, nagy fényképekkel. A német kiállítás falain a festmények legnagyobb részét Hitler ábrázolja, amint a barnaingesek élén halad. Általában a német kiállítás elég szegényes, legjobban a játékaru van képviselve, olyan mintákkal, amiket egyébként már ismer a világ a karácsonyi kirakatokból. Érdekessége mindössze az, hogy a náci-kormány Berlin leghiresebb vendéglőst, Horchert küldte ki, hogy rendezzen be magának pavillont és ezzel cáfolja meg azt a hírt, hogy Németországban nem étkeznek jól az emberek.

Az orosz kiállítás attrakciója, a sok autómobil és a kicsiny, de nagy teljesítményű mezőgazdasági traktor. A falakon a térképek dominálnak, amelyek szemléltetve mutatja az egyes vidékek talajkincsét. Sokan csodálják a drágakövekből kirakott térképet, amelynek értéke felbecsülhetetlen. A térképen nyolcezer darab platinába foglalt csiszolt drága kő van. Az összehelyezésén tizenegy hónapon és tizenegy napon át 667 munkás dolgozott.

A közelben van a román pavillon, amely mint közöltük — három emeletes épület, homlokzata hófehér, hazai márványból készült. A festmények Románia természeti gazdagságát mutatják, azonkívül a kirakatokban kitömött szarvasok, őzek, medvék, zergék, farkasok, vadmacskák, kócsagok, fácánok, folyók és sasok mutatják azt a nagy és dus állatvilágot, amely Románia erdőségeiben él. A földszinti teremben látjuk a román nyersolaj, só, fa, dohány termelés mintáit, valamint a textil és cipőgyártás erős fejlődését. Aranytermelés dolgában a statisztika szerint Románia az európai államok között a második helyen áll. Az egész első emelet egészségügyi, pedagógiai, testnevelési adatokat mutat, míg a második emelet folklórisztikus kiállítást, himzések, falragaszokból és kéziiparból. A harmadik emeleten látjuk a mai román művész-generáció képeit és mobrai. Magyarország főleg tokaji és badacsonyi szőlőjét állította ki, továbbá gépiparát és tulajdonon sok a történelmi festménye. Az osztrák pavillonban látjuk a írógép ösét, amelyet Friedrich von Krausz tervezett 1760-ban. Ezen a gépen még ember kezirással lehetett írni. Feltűnést keltett a finom osztrák mechanikai, optikai és orvosi műszer kiállítása. Gyönyörűek az ötvös művészet produktumai.

Különös érdeklődés nyilvánult meg Palesztina pavillonja iránt. Egy kép, amely fölül „Vie nouvelle” címet adtak, a Kurfürstendamról Palesztinába vándorolt fiatal hölgyeket mutatja aratás közben. A kiállítás szenzáció a sok szép bronz és ötvös munka, továbbá a természetes illatszerek és illatos olajok, bor és gyümölcs. Jugoszlávia nyersanyagát, bányatermékeit és képzőművészeti alkotásait hozta,

Norvégia téli sportfelszerelését, Görögország borait, mazsoláját, szivacsát és dohányszerkeket, lengyelek élelmi cikkeket, háziparukat és érdekes vasuti kocsijait. Nagyon gazdag és érdekes a cseh-szlovák pavillon, amelynek üvegárúját és csipkeit csodálják meg a látogatók. Svájc óráival Brilliroz, Itália bemutatja Marconi első rádiókészülékét 1902-ből. Fejtűnést kéltett a Japán pavillonban az exportnak szánt modern butoripar, amely formában és masszívágban már teljes európai versenyfársain. Optikai műszerekben erősen konkurrál a némettel és elektromos berendezései, emelőgépei, mérőeszközei, hidkonstrukciói hihetetlen tudást árulnak el. Megcsodálják itt a Kenji Takagi orvosnár által főtálalt hosszú tüt, amelynek segítségével az emberi test belsejében lévő sérüléseket, vagy káros elváltozásokat rönt-

genberendezés nélkül is meg lehet látni és lefotografálni.

Az angol pavillonban textilpar aránylag elenyésző mennyiségben és nem túlságosan gazdag választékban vonul fel, de annál érdekesebbek a farm- és mezőgazdasági berendezések. Az acélsarló nemes acélból van és a fejsze nyele finom, száraz tölgyből, gondosan kifaragva, pácolva és fényezve. Van ott egy zöldségzállító talyiga lófogat számára, légtömölös automobilkerekekkel és gazdag bronzveretekkel. Kanada ritka faanyagot, érceket és drága szőrméket hozott. Érdekesek az ezüst- és fehérókahalmazok és a prémel bevont uriszoba butorok.

A nagyobb államok közül az északamerikai Egyesült Államok, Spanyolország és egyes délamerikai államok pavillonja még nem kész. De a legtöbb franciaországi és

francia gyarmati épület sincs még készen. Munkások dolgoznak még a kino, fotó és rádió épületében. A kerámiai és üveipari világítási és épületberendezési, munkügyi és agrárpolitikai, a légügyi és tengerészeti és még sok-sok pavillon, ki tudja mikor lesz készen.

A Szajna két oldalán sorakoznak fel a vásári bódék és vendéglői üzemek. A Hotel des Invalides szomszédságában terül el a mutatványos bódék városa, ahol hullámvasutak, léghinták, repülőgépkarusszelek, lövöldék, hastáncosnők, kigyószelídítők, jósók, és pofozógépek hirdetik, hogy „nincs semmi új a nap alatt“.

Október közepén zárul a kiállítás és még sok minden nincs és már alig van kész. Hogy a kiállítás jövő évre meghosszabbíttassék, még bizonytalan.

A zürichi szavazás drámai lefolyása

Mit tartalmazott a nemet mondók határozati javaslata

Az igennel és nemmel szavazók utolsó összecsapása a szavazás előtt

— Az Uj Kelet kongresszusi szerkesztőségétől —

Vasárnapi számunkban kongresszusi szerkesztőségünk a történelmi szavazást megelőző ülésekről számolt be. Az alábbiakban a szavazás drámai lefolyását ismertetjük.

A hajnali órákban benyuló keddi ülés után szerdára halasztotta a szavazást a kongresszus elnöksége. Délelőtt 10 órára hídetek meg az ülést, és bár kevés delegátus tudta átaludni az éjszakát, a megadott időpontban már zsúfolásig telve volt a kongresszus tárgyalóterme. Dr. Nahum Goldmann foglalja el tíz óra néhány perccel az elnöki széket. Bejelenti, hogy a többségi javaslatot ing. Kaplanszky, a kisebbséget dr. Stephen Wise fogja betérjeszteni és megindokolni. A delegátusok névszerint szavaznak. A többségi javaslat mellett szavazók „Alef“, a kisebbségi pedig „Beth“ szóval jelezzék állásfoglalásukat.

A teemben az izgalom percre fokozódik. Sápadtak és nyugtalanul ülnek helyeiken a delegátusok. Kaplanszky mérnök, a haifai Technikum rektora megy fel a szövegre, hogy felolvassa és megindokolja a többségi javaslatot, amely megadja a felhatalmazást az executívének az angol kormánnyal való tárgyalásra.

Kaplanszky elmondja, hogy a többségi és kisebbségi javaslat hívei között nem az a különbség, hogy az egyik a felosztás mellett, utóbbiak pedig ellene volnának. Igaztalan volna azt hinni, hogy a többségi javaslat elfogadói a felosztás mellett szavaznak, mint ahogyan hiba volna azt gondolni, hogy a kisebbségi javaslat hívei ellenzik a zsidó államot.

Semmi közöllünk nem vállalta azt a felelősséget, hogy Erec Jiszráel szétválását jóváhagyja, vagy elősegítse Erec Jiszráel egysége és a zsidó köztudathoz. Ez az egység épü egy földrajzi tény, mint amennyire történelmi és gazdasági szükségesség.

Nem különbözik a mandátum megítélésében sem. Valamennyien az eszközt látják benne, amely nemzetközi garanciákat nyújt számunkra bevándorlás, letelepedés, a nemzeti és állami életünk megújulása számára. Különösen tiltakozunk a Peel-bizottság azon javaslata ellen, amely a felosztási terv el nem fogadása esetére 12.000-ben állapítja meg a zsidó bevándorlás maximumát. Nem értünk egyet a királyi bizottság azon megállapításával, hogy a mandátum nem keresztülvíthető. A bizottság jelentése önmagában el nem mondható feltételnek. A bizottság maga állapította meg, hogy a zsidó nemzeti otthon

Palesztinában nem tekinthető többé kísérletnek, és munkánk az a b lakossága javára is szolgál. Egy mandátumot, amely ilyen pozitív eredményeket hozott, nem lehet, mint keresztülvíthetetlen félreírni. Az sem igaz, hogy repressziók nélkül nem volna biztosítható a mandátum, miután zsidók és arabok között nem hozható létre a megegyezés.

A királyi bizottság elismeri jelentésében, hogy az angol kormány szándékai fölött bizonytalanság a palesztinai adminisztráció egy

részében azt a benyomást keltette, hogy Anglia nem gondol komolyan a mandátum végrehajtására. Ez volt az egyik akadálya a két nép közötti megegyezésnek. A másik, hogy az arabok a „totális nacionalizmus“ állapotában élnek, amelyet vallási fanatizmus és feudális uralkodási vágy tüzelnek és az a gondolat, hogy a szétszórta és elnyomott zsidó nép tehetetlen. Meg kell mondanunk az arab vezéreknek, hogy tévedhet, amikor a zsidó népet ért katasztrófákból ilyen konklúziókra jutnak.

Anglia szabadulni igyekszik a mandátumtól

De bármennyire is hangsúlyozzánk a mandátum végrehajthatóságát, nem vesztjük szem elől, hogy az angol kormány szabadulni akar tőle. Megtehetjük-e azt, hogy ragaszkodjunk egy tartalmát veszített mandátum fenntartásához és várjuk jobb konjunktura eljövételét? Láttuk, mit jelentett a mandátum számunkra egy olyan időben, midőn az angol kormány hangsúlyozták, hogy azt keresztül akarják vinni... Hogyan fog a palesztinai adminisztráció viselkedni, most, hogy tudja, hogy a bizottság és a kormány a mandátumot nem tartja megvalósíthatónak?

A nemet mondók javaslata

Ezután dr. Stephen Wise ment fel a szószékre és felvasta a nemet mondók következő határozati javaslatát:

1. A XX-ik kongresszus a következő alapvető pontokban vesz tudomást a királyi bizottság vizsgálatainak eredményéről: A mandátum célja egy zsidó nemzeti otthon megteremtésének lehetővé tétele Palesztinában. A terület alatt, amelyen a zsidó nemzeti otthonnak fel kell épülnie, a Balfour deklaráció idejében az egész történelmi Palesztinát értették. Kezdetől fogva a Balfour deklaráció és a mandátum céljai között szerepelt Palesztinának zsidó államvá vagy közösséggé való felfejlődése. A zsidók tekintélyes számának hazájukba való repatriálása jelentős hasznot hozott a palesztinai arabság számára, amelynek polgári és vallási jogait maradéktalanul respektálták.

2. A kongresszus a királyi bizottságnak azt a állítását, amely szerint a mandátum nem megvalósítható és zsidóknak és araboknak az ország közös érdekeiért való együttműködése elérhetetlen, mint megtévesztőt visszautasítja. A kongresszus azon szilárd meggyőződésének ad kifejezést, hogy az adminisztráció és nem a mandátum volt az, ami összeomlott.

3. A kongresszus hasonló határozottsággal utasítja vissza a királyi bizottság két javaslatát, egyrészt az ország felosztására vonatkozó javaslatot, másrészt a „palliatívumok“ alternatíváját, amelyekben a gazdasági fejlődés megakadályozására és a nemzeti otthon feltartására szolgáló eszközöket lát.

4. Az angol kormánynak jövőbeni politikájára vonatkozó nyilatkozata azt a szándékot mutatja, hogy keresztül akarja vinni a királyi bizottság ajánlásait a felosztási tervet illetően. Ez a terv magában foglalja:

a) a mandátum feladását és a Balfour-deklaráció semmissé nyilvánítását; b) az

Leállítás következik és megmerevedés.

Azt az alternatívát kellett tehát választanunk, amely megadja a lehetőséget erőnk növelésére Palesztinában. Megadjuk tehát az Executívének a jogot a tárgyalásra, amely azonban nem lehet végleges jellegű. A döntés egy külön összehívandó kongresszus számára marad fenntartva. Ezután felolvatta Kaplanszky azt a többségi javaslatot, amelyet az Uj Kelet vasárnapi számában már közöltünk és amelyet a kongresszus meg is szavazott.

ország szétmarcangolását; c) az ország tüknyomó részének egy arab államba való kitatását; d) az ország más részeinek állandó mandátum alá helyezését és e) zsidó állam létesítését az ország fennmaradó részéből, olyan feltételek mellett, amelyek lényeges politikai, gazdasági és stratégiai szükségességeknek nem felelnek meg s figyelmen kívül hagyják a zsidó nép nagy tömegének sürgős kivándorlási szükségességét. XX-ik cionista kongresszus ezekben a javaslatokban megsértését látja az ígéreteknek, amelyeket az angol nép a zsidóknak tett és a melyeket a világ népei is megerősítettek. A kongresszus ünnepélyesen kijelenti, hogy megmáshatatlannal opponáló és minden rendelkezésre álló eszközzel ellen fog állni az ország felmarcangolásának. A zsidó népek Palesztinára való elővíthetetlen joga semmilyen aláírással nem szüntethető meg és semmilyen terv, mely Palesztina felosztását foglalja magában, nem képezheti alapját a jövőbeni palesztinai politikára vonatkozó tárgyalásoknak.

5. A kongresszus felhatalmazza az Executívét, foglaljon állást a zsidó jogok szilárd alapján és a palesztinai zsidó vívmányokra támaszkodva, amelyeket széles keretekben megállapít és elismer a királyi bizottság jelentése is. Felhívja a kongresszus a Executívét, tegyen újabb erőfeszítéseket az irányban, hogy a mandatárius hatalmat konstruktív politikára készítse a mandátum teljesítése a zsidó népek történelmi otthonában való visszavezetése érdekében.

„Palesztinát nem szeretni, hanem megmenteni akarjuk“

A kisebbségi javaslat felolvasása után, amelyet gyakran szakított félbe a nemet mondók viharos tapsa, Stephen Wise emelkedett pathosszal szállt szikra rövid beszédében a javaslat mellett. A többségi javaslat első ré-

szét mondotta Wise — t'ünk vették át. A második része: plátói szerelmi nyilatkozatok Palesztina iránt. Mi azonban Palesztinát nem szeretni, hanem megmenteni akarjuk. Mi a zsidó állam mellett voltunk, midőn a mai ígeat mondók közül sokan feltek tőle. Minden formában elvetjük a felosztást. Kérdelem Ben Gurion: ha Anglia zavargások előtt jön ezzel a javaslattal, akkor is elfogadta volna?

Ben Gurion: A legnagyobb lelkesedéssel. Stephen Wise: Akkor egyedül maradt volna saját pártjában is. Mindenesetre áll a tétel: az arab támadosok, akár a mandatárius hatalom támogatásával történtek, akár nem, nem lehetnek döntők zsidó elhatározásokban. Isme: em erényeinket. Annak idején Brandeiss-sal közreműködtem a Balfour-deklaráció megszerkesztésében. Akkor a Jisruv 50.000 lelket számolt és gazdasági pozícióink nem voltak. Ma 425 ezren vagyunk és 75-100 millió fontot investáltunk az országba.

„Egyszer eljön az egyn és a nép számára a pillanat, midőn dönteni kell az igaz és a hamis, a jó és a rossz közötti harcban“ — mondja Iowell amerikai költő. Előkezett a mi óránk is. Nem néhány delegátus, hanem az amerikai zsidó tömegek nevében hívom fel önöket, mondjanak nemet!

Ezután Remez a munkáspárt nyilatkozatát olvassa fel (a nemmel szavazó Somér Hacairt kivéve). A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a munkásság minden körülmények között dolgozni fog Erec Jiszraelért.

Rav Méir Berlin drámai szövege

Rav Méir Berlin a Mizrahi elnöke a következő szónok. Kijelenti, hogy a nemet mondók minden körülmények között bármilyen felosztási terv ellen fognak szavazni. Az angol parlamentnek nem volt bátorsága Palesztina felosztását ajánlani. A mandátum bizottságának sem volt meg a bátorsága hozzá. Mindenkinek arra vár, hogy mi mondjunk „igent“-t. Im megesketem önt Weizmann Chajim, ahogyan egykor a Kohen Gadolt eskették meg a szentélybe való belépése előtt: Mi nem adjuk meg Önöknek a jogot, hogy Palesztinát felosszák. Egyetlen talpalatnyi földet se adjanak oda Palesztinából! Ne marcangolják szét Palesztinát, ne marcangolják szét a cionista mozgalmat, ne marcangolják szét a zsidó népet!

Louis Lipsky az amerikai cionisták nevében a többségi javaslat mellett, Ben-Tov a Somér Hacair nevében ellene foglalt állást, majd a Judenstaatspartei nevében Robert Stricker emelkedett szólásra és élesen támadta Weizmann Chajimot. 1930-ban — mondta Stricker — Weizmann a berlini A. C. ülésen elvetette a mi javaslatunkat a zsidó államra vonatkozólag. Az 1931-es kongresszuson ellen volt a zsidó többségnek, ma a zsidó állam és többség mellett van, vajjon mivel fog holnap előlélni?

Wahrhaftig Mizrahi-delegátus jelenti ki ezután, hogy a többségi javaslat ellentétben áll a cionista szervezet alkotmányával, amely 1. szakaszában kimondja, hogy a mozgalmak célja a zsidó nemzeti otthon megteremtése egész Palesztinában. Dr. Barth, a kongresszus jogtanácsosa szembeszáll ezzel a felfogással, rámutatva arra, hogy a többségi javaslat is a felosztás ellen van. A döntéshez nincs tehát szükség kétharmad többségre.

A másfélórás szavazás

Ezután került sor a szavazásra, amely több, mint másfél óráig tartott. A delegátusokat sorra nevéükön szólították és ezek alefel, vagy beth-tel szavaztak, a többségi illetőleg kisebbségi javaslat mellett. A szavazás után Ben Gurion személyes kérdésben szólal fel és Stephen Wisenak válaszolva tagadja, mintha ő a felosztás mellett volna. Az ígent mondók a felosztási tervben egy „Geze-a“-t látnak, mint ahogy Gezerat látnak a csökkentett bevándorlásban is. Nem igaz, hogy feladta volna hitét a cionizmusban és Erec Jiszráelben. Hiszi, hogy békés uton egyszerű többséget fog képezni a zsidóság egész Palesztinában.

Ben Gurion további szavai elvesszék a nemet mondók hatalmas zavarában. A pártok ezután állást foglalnak a szavazás eredményéhez dr. Hoffmann Mizrahi, a cionista szervezet egységét látja veszélyeztetve az eredményben. Sze vezete harcolni fog minden erejével a felosztás ellen. Prai, a Hasomér Hacair nevében hasonló nyilatkozatot tesz. A kongresszus határozata merénylet a zsidó nép szuverenitása ellen, amely egyedül dönthet ebben a kérdésben. Weinstein, a zsidó állampárt nevében kijelenti, hogy pártja kénytelen lesz revízió alá venni a cionista szervezethez való tartozását. A szervezeten belül, vagy azon kívül a végsőkig harcolni fognak Palesztina felosztása ellen.

Idegeesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullet, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek ha béműködésünket reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvízzel elrendezzük. Az orvosok ajánlják.

Iorga

Bucaresti, au 10 szünet után Nemrégiben néhány augusztus ezért csöndes v méltóságteljesen Hazajött azonban, a kihallgatás mösítette a kor

Ezzel aztán a jobboldali sajtó Elsősorban, am fájdalma sosem közösi választás és validisták na lasztásokhoz. S össze saját nép guk elhitték. Amig a jobboldal magának a sik ternacionalista, renc, elszidósod a tömegek lesz

A meglepetés zeti parasztpár vátot kapott, véve. A tömege a jobboldalt. M dal?

Tovább folyt sen a zsidók el választási veres terelni a tömeg lap azt írja, ho zsidó lakossága nek van szavaz nemzeti parasz ez a lap még az dók és a többi munistákon kiv ra csak a „része

A zsidókra öm ratlanul emelke tizmus legujabb szor. Iorga vár mesebb jobbold nyalta. A volt cimen között Neamul Roman mann-na! és Fil a Curentul Pa hozzá nyiltan, Fildermann péld Romániában bő vára is, a romá szik el a zsidók kanálküliség, ső nak és mérnök Fildermann oby és közsímet es taiból vett idéz veléseit.

Iorga, durvá Arcátlanak ne az egész román érvek, mondja aki azokat has akiknek érdeké zsidó polemist Iorga — Pales

— ami nem ér bizonyítására, dőkérdés, min ként nincs elég zsidó elem telje összes moldvai z e-ővárosokat, alatt Bucovinát ték, csöndben, szerük segítség t' a hosszú m észnek ilyen akarjuk megha

Harmadik cizetkilométerek szemita apostol kilométerek be rító és nehéz a rjön ide. Nem fo a cotnari zsidó nézőn beszélt román paraszti

OLLA
eloszt
100.000
frankot a
párizsi világkiállításon
Ont is szívesen látjuk!
„OLLA“ kiállítási pavillon, Pavillon de la Santé 24 B.

Iorga, a választási eredmények és a zsidó földművesek...

Újra megkezdte szélsőséges agitációját a jobboldali sajtó

Bucuresti, augusztus 15. Rövid ideig tartó szünet után újra háborog a jobboldal. Nemrégiben még úgy tudtuk, hogy a kormány augusztusban távozik. A jobboldal ezért csöndes volt egy darabig. Igyekezett méltóságteljesen bevárni az eseményeket. Hazajött azonban az uralkodó és Tatarescu, a kihallgatás után, nyári mesének minősítette a kormányváltás híreit.

Ezzel aztán kezdődött az egész előíról. A jobboldali sajtóból minden fájdalom kitört. Elsősorban, ami mindig fáj és aminek a fájdalma sosem fog elmúlni: a megyei és községi választások eredménye. A cusziták és vaidisták nagy reményeket fűztek a választásokhoz. Sajtójukban annyit irtak össze saját népszerűsükről, míg ők maguk elhitték. A tömegek azonban nem. És míg a jobboldali sajtó jó előre elkönyvelte magának a sikert és elparentálta az „internacionalista, kommunista, idegenbérenc, elzsidósodott“ nemzeti parasztpártot, a tömegek leszavazták rá.

A meglepetés kellemetlen volt. A nemzeti parasztpárt egymaga jóval több szavazatot kapott, mint az összes pártok egybevéve. A tömegek alaposan megleckéztették a jobboldalt. Mit tehet ilyenkor a jobboldal?

Az elterelés legkönnyebb minőség. Tovább folytatja harcát — természetesen a zsidók ellen. Ezzel lehet ugyanis a választási vereségről a legügyesebben elterelni a tömegek figyelmét. Egy vaidista lap azt írja, hogy az ország „másfélmillió zsidó lakossága“ közül kétszázötvenezernek van szavazati joga és ezek mind a nemzeti parasztpártra szavaztak. Ugyan ez a lap még azt is tudni véli, hogy a zsidók és a többi kisebbség, valamint a kommunistákon kívül, a nemzeti parasztpártra csak a részesek szavaztak.

Iorga a fórumon
A zsidókra ömlő rágalom-hadjáratból vártalanul emelkedett ki, mint az antiszemitizmus legújabb vezérjelöltje, Iorga professzor. Iorga váratlan kiállása még a legveresebb jobboldali reményeket is tulszárnyalta. A volt miniszterelnök „Judaica“ címen közzétett cikksorozatát lapjában, a Neamul Romanesc-ben. Kezdetben Weissmann-nal és Fildermannal polemizált, akik a Curentul Palesztina ankétjához szoltak hozzá nyíltan, őszintén és becsületesen. Fildermann például azt merete mondani hogy Romániában bőven van hely a zsidók számára is, a román ifjúság kenyereit nem veszik el a zsidók, az országban nincsen munkanélküliség, sőt orvosoknak, állatorvosoknak és mérnököknek szükségét érzik... Fildermann objektív igyekezett maradni és közismert egyetemi tanárok nyilatkozataiból vett idézetekkel támasztotta alá érveléseit.

Az arcátlan Fildermann
Iorga, durván nekiment Fildermannnak. Arcátlannak nevezte és azonosította vele az egész romániai zsidóságot. „Az ilyen érvek, mondja Iorga, nemcsak azt itélik el, aki azokat használja, hanem azokat is, akiknek érdekében felhasználják.“ A két zsidó polemista — írja a továbbiakban Iorga — Palesztina kérdését használja fel — ami nem érdekel bennünket — annak bizonyítására, hogy Romániában nincs zsidókérdés, minthogy négyzetkilométerenként nincs elég lakos, pedig a nálunk élő zsidó elem teljesen uralma alá hajtotta az összes moldvai városokat, kisvárosokat és városkákat, amint ezt más uralkodás alatt Bucovinában és Basarabiában is tetették, csöndben, saját módszereik és rendszerük segítségével.“ (Elnézést az olvasótól a hosszú mondatért, de a nagy törtémesznek ilyen eredeti a stílusa. Mi nem akarjuk meghamisítani.)

A zsidók és a földművesek
Harmadik cikkében még mindig a négyzetkilométerek fölött elmélkedik az új antiszemita apostol. „Hiába vannak a négyzetkilométerek bennük falvakkal, ahol kimerítő és nehéz a munka, a zsidó elem nem jön ide. Nem fogom sohasem elfelejteni azt a cetrnari zsidó fuvarost, hogy milyen letezően beszélt nekem a mezőn fáradozó román parasztról. A falvakon a zsidók két-

féle mesterséget akarnak folytatni: a mérgező kocsmároságot, még a városok szélein is várva a parasztra és a földbérletet, hogy a hasznja miatt, mely kizárólag érdekük, kiszívja a föld nedvét és az ember erejét. Ne hozzák nekem elő Palesztina esetét, a maga zsidó földműveseivel. Ott nincs lehetőség a városban való parazita életre, mert a városban is a fajtájabeli él, a mezőre nem küldhetnek ki tehát másokat, így saját érdekükben ők vállalják ezt a munkát.

Igy a zsidóságnak egy lehetősége van: zsidó település, amelyet előre elkészített terjeszkedési program szerint irányítanak Európa bizonyos országai s Románia felé is.

Elfogjuk mondani, hogy milyen türehtelen módon történt és történik ma is, ez a zsidó gyarmatosítás.“

Aláírva: N. Iorga.

Az Universtul azt írja, hogy „mint ébresztő trombitaszó harsog a professzor igéje“. De amikor Basarabiában az ICA zsidó földműveseket akar telepíteni, a jobb oldal harsogta, hogy a földet akarják kihozni a románok lába alól és ez a jobboldal akadályozta meg a telepítési munkát. Iorga professzor fellépése nem véletlen. A jobboldali pártok elismerték, hogy alkotmányos uton nem tudnak semmit elérni. Diktatúráról álmodoznak. A vaidisták hivatalos lapja így ír: „Az országnak

gyámra van szüksége“. A jobboldali pártok nagy összefogásáról beszélnek újra. Iorga professzor ennek a koalíciónak a vezérségére aspirál. Három cikket már irt érte. Még jön a többi. (—.)

Select Muzgó **KARL BRISSON** Select Muzgó
világhírű énekes nagysikerű filmjét vetíti.
Két szív egy csók
Pompás rendezésű, ragyogó kiállítású ope rett, rendezte GARMINE GALLONE, zenéjét szerezte a közismert bécsi komponista: ROBERT STOLZ.

A romániai zálogház-intézmény friss érája

M. G. Constantinescu vezérigazgató programja

Bucuresti, augusztus 15. A zálogház mindig hálás témát szolgáltatott nemcsak a statisztikusoknak, hanem az íróknak is, akik az élet mélyéből kerestek regényes hátteret regényeik, szindarabjaik, vagy cikkeik számára. Költők énekeltek meg e rideg intézményt, híresek, vagy névtelenek és Mourget bohémjei óta a romantika aranypora lepi be ezt a prózai fogalmat.

Hogy nálunk aktuális lett ez a téma, annak az az oka, hogy megnyílt az állami jellegű országos központi zálogház, amely rövidesen az egész országban felállítja fiókjait, hogy a megszorult szegényeknek értéktárgyaikra, vagy szerény ingóságaira évi 4 és félszázalékos kölcsönt folyósítson.

Különös véletlen folytán egy újságíró került a romániai országos zálogpénztár élére, aki sikeresen debütált az irodalomban és a főváros előadótermeinek egyik népszerű alakja. M. G. Constantinescu, az újonnan kinevezett vezérigazgató előzetesen fogadta a Sft. Ionica ucai birodalmában e sorok íróját. Körülvezette a hatalmas termeken, raktárhelyiségeken, meg mutatta a páncélfalu pénztárhelyiséget, majd leültetett az irodájában és így szolt:

— Sok pénz van itt. De kell is, hiszen ezrével fordulnak hozzánk máris a kölcsön kereső kisemberek. Nem csoda, mert évi 4 és fél percentre adunk zálogkölcsönt, még pedig értéktárgyakra értékük felét, egyéb tárgyakra, értékük egyharmadát. Vallom, hogy e regényekből ismert diszletek között mi altruista célt követünk. Hisz

évi négy és félszázalékos kölcsön nyújtásával megszabadítjuk a kisegzisztenciákat attól a kényszerhelyzettől, hogy pillanatnyi anyagi zavarukban uzsorások irtalmas ságához forduljanak.

— Terményekre és árukra is adunk kölcsönt, hasonló olcsó kamat ellenében és az adósoknak még azt a könnyítést is nyújtjuk, hogy eladhatják áruikat a zálogkölcsön tartama alatt is. Ilyen esetekben formaszertint a záloglevéllel helyettesítjük a zálogházi bevényt.

— Nyugateurópai mintára meghonosítottuk az önkéntes árverési Csarnokok intézményét is, amelyek a zálogházzal párhuzamosan fognak működni, úgy amint ez a külföldön régóta bevált. A párizsi Hotel Drouot mintájára szervezzük meg az önkéntes árveréseket, amelyen képeket, szobrokat, metszeteket, kristályokat, szőnyegeket, értékes butorokat, dísz tárgyakat, stb. árverezünk el teljes nyilvánosság előtt, amely által lehetővé válik a legmagasabb áratkat biztosítani az érdekeltek önkéntes árverezők számára. Megszünik tehát az árverési hiénák garázdálkodása, akik potom pénzért vásárolták fel az értékesebbnél-értékesebb műtárgyakat. A jövőben a bíróságilag elrendelt árveréseket is mi bonyolítjuk le hivatalból, mindenkor a legszelesebbkörü nyilvánosság bevonásával.

— Tekintve, hogy vidéki városaink mind eddig nélkülöztek az állami irányítás alatt álló zálogházak intézményét.

Az ország minden nagyobb városában fiókot állítunk fel.

Fényes keretek között zajlott le a constantai tengerészünnep

Ölcsége beszéde a román tengerészet fejlődéséről

Bucuresti, augusztus 15. Öfelsége II. Károly király és Mihai nagyvajda, valamint kormány tagjainak jelenlétében hagyományos, fényes keretek között zajlott le a tengerészeti ünnepség tegnap Constantában. A kikötőt és várost román, francia, jugoszláv, lengyel zászlókkal lobogózták fel és a villanylámpák, reflektorok ezreit helyezték el a tengerparton, hogy feledhetlenné tegyék Öfelsége látogatását. Francia részről a „Vauban“ nevű torpedóromboló, jugoszláv részről a „Jardan“ iskola-hajó, lengyel részről a Tengeri Liga elnöke és egy tábornok kiküldött vett részt az ünnepségen. A „Vauban“ Fernet admirá-

list, a keleti francia tengeri divízió parancsnokát is magával hozta. A hajón — mely 1930-ban épült és 64 ezer lóerővel rendelkezik — öt 138 mm. és négy 37 mm. ágyú, ezenkívül hat 550 mm. torpedó repítő van. A városban — Carmen-Syva új szobrával szemben — királyi emelvény készült. A rendfenntartási munkálatokat Cernat országos állambiztonsági vezérigazgató és Paraiaru tábornok, csendőrségi főfelügyelő személyesen irányította.

Megérkezik Öfelsége
A tömeg éljenzése és a katonazenekar hangjai mellett futott be reggel 9 óra 30 perckor az udvari vonat a constantai pá-

lyaudvarra, honnan Öfelsége, Mihály nagyvajda és a kormány tagjainak kíséretében a kikötőben tartózkodó „Regina Maria“ hajóhoz hajtatott. A hajó fedélzetén tartott istentisztelet után Balanescu helyettes admirális beszédet mondott, melyben a román tengerészet fejlődéséről számolt be az uralkodónak, majd a „Vauban“ torpedóromboló részvételével a hajók diszfelvonulására került sor, miközben a „Delfin“ tengeralattjáró és tengeri repülőgépek végeztek gyakorlatokat.

Beszél az uralkodó

A gyakorlatozás befejezése után bankett következett, melyen Irimescu légügyi és tengerészeti miniszter köszöntötte az uralkodót. A hódoló szavakra Öfelsége rövid beszédben válaszolt.

— Tengerészetünk — mondotta — szám talan nehéz évet és számtalan nehézséget kellett leküzdjön. Mától kezdve gondom lesz arra, hogy valósággá váljon s a fejlődés, szaporodás és megerősítés útján haladjon. Szerény keretek között indult kisereletezés után a fejlődés fejezete kezdődött. Néhány éven belül több hajót szeretünk kereskedelmi tengerészet céljára. A jövő évben újabb két személyszállító hajó következik melyek „Transilvania“ és „Basarabia“ nevet viselik, hogy a tengeren túl is tudtul adják tartományaink egyesülését. A haditengerészetben is mutatkoznak ennek a fejlődésnek jelei. Drága, mégis szükség van erre. Nem jelölhetem meg itt, milyen hajókat óhajtunk vásárolni, annyit azonban mondhatok, hogy tengeri haderőnk a most következő években hathatósan fog szaporodni. Örömmel közölhetem, hogy a híres haditengerészeti bázis kezd megvalósulni.

Öfelsége végül a tengerészet erősödésére és a tengerészek egészségére ültette poharát.

Délután négy órakor Öfelsége, Mihály nagyvajda és a kormány tagjainak jelenlétében a constantai kikötőmunkálatok alapkövét tették le, majd a Kaszinó előtti térre vonult kíséretével az uralkodó s résztvett Carmen-Syva szobrának leleplezési ünnepén.

A tengerészeti ünnepséget versenyzár ták be a mamaiai sporttérren, hol közel tízezer ember ünnepelte az uralkodót. Az ünnepség lezajlása után kitüntetések kiosztására került a sor és Irimescu miniszter a tengerészeti érem I. osztályát nyújtotta át Öfelségének.

— Ha az arcszine fakó, szürkességre és tekintete bágyadt, ha hangulata nyomott és nehéz álmok gyötlik, ha a hál túlságos rohadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel felkeléskor egy-egy pohár természetes „Fotenc Jósef“ kecsesivizet inni. Az orvosok ajánlják.

— A Kaszinó jég-törő kutatója az eltűnt orosz sark-repülő. Moszkvából jelentik: A Kaszinó jég-törő hajó elérkezett a Schmidt-csúcsához. A személyzet azon dolgozik, hogy megteremtsék az előfeltételeit az orosz repülőgépek felszállásának. Levanoszki gépről még mindig nem érkezett semmi hír. Négy repülőgép tért vissza anélkül, hogy valamilyen hírt hoztak volna.

GUSZTUS 17.
...vették át. A...
...Palesztinát nem...
...akarjuk. Mi...
...midőn a mai igent...
...tőle. Minden for...
...Kérdem Ben...
...ások előtt jön az...
...elfogadta volna?
...bb lelkesedéssel.
...egyedül maradt...
...Mindenesetre áll...
...akár a mandátá...
...történetek, akár...
...zsidó elhatározás...
...Annak idején...
...a Balfour-dek...
...Akkor a Jisru...
...gazdasági pozícióink...
...vagyunk és 75...
...ltunk az országba...
...és a nép számára...
...i kell az igaz és a...
...özötti harcban“ —
...bőítő. Előkezdett a...
...delegátus, hanem...
...nevében hívom f...
...spárt nyilatkozatát...
...avazó Somér. Ha...
...kozat hangsúlyozza...
...n körülmények kö...
...raelért.
...amali szózata
...rachy elnöke a kö...
...hogy a nemet mon...
...között bármilyen fel...
...szavazni. Az angol...
...átországa Palesztina...
...mandátum bizottság...
...sága hozzá. Minden...
...adjunk „igent“ — t...
...nn Chajim, ahogyan...
...skették meg a szen...
...Mi nem adjuk meg...
...palesztinát felosz...
...ket se adjanak oda...
...ngolják szét Palesz...
...zét a cionista moz...
...szét a zsidó népet!...
...ikai cionisták nevé...
...mellett, Ben-Tov a...
...llene foglalt állást...
...nevében Robert...
...sra és élesen tá...
...t. 1930-ban — non...
...ann a berlini A. C...
...vaslatunkat a zsidó...
...1931-es kongresszu...
...bségnek, ma a zsi...
...tt van, vajjon mivel...
...Berátus jelenti ki...
...javaslat ellentétben...
...kormányával, amely...
...hogy a mozgalom...
...thon megte-mtése...
...Barth, a kongressz...
...száll ezzel a felfo...
...a többségi javas...
...A döntéshez nincs...
...többségre.
...szavazás
...szavazásra, amely...
...totti. A delegátu...
...ották és ezek alef...
...a többségi illető...
...ellett. A szavazás...
...és kérdésben szóal...
...válaszolva tagadja...
...ett volna. Az igent...
...ben egy „Geze-a“-t...
...bezerat látnak a...
...is. Nem igaz...
...a cionizmusban és...
...gy békés uton egy...
...a zsidóság egész...
...vái elvésznek a ne...
...ban. A pártok ezu...
...vazás eredményéhez...
...cionista szervezet...
...tve az eredmény...
...g minden erejével a...
...Somér Hacaik nevé...
...sz. A kongresszus...
...dó nép szüve-éntá...
...nthet ebben a kér...
...állampárt nevében...
...nytelen lesz revizió...
...zethet való tartozá...
...vagy azon kívül a...
...Palesztina felosz...
...zédiülés, állambiz...
...ertség, bágyadság...
...egszünnnek ha bé...
...t egy-egy pohár...
...keserűvízzel ol...
...ánlják.

KÖZGAZDASÁG

Nem kell adót fizessenek a szezonmunkát végző iparosok az üzem szünetelése idején

Bucuresti, aug. 16. (Az Uj Kelet tul.) A szezonmunkát végző iparosok régi panasza, hogy azon hónapokra is kell adót fizessenek, amely hónapok alatt nem dolgoznak. Többszöri intervenció eredményeként a pénzügyminisztérium most elrendelte, hogy azon szezon-

munkát végző iparosok, kik bejelentik, hogy tevékenységüket az új szezonig beszüntetik és cégtáblájukat leveszik, mentesülnek az adófizetés alól a szünetelés hónapjaiban. Az üzem szüneteltetését az illetékes pénzügyigazgatóság hivatalból megállapítani köteles.

Harmíncmilliárd lejes exportra számít az idén a kormány

Az ipari és kereskedelmi minisztériumot igen élénken foglalkoztatja az ország külkereskedelmi mérlegének alakulása. Ez a mérleg az idei év első felében hat és félmilliárd lej felesleggel zárult, amely felesleg juttus folyamán további egymilliárdra növekedett. Minthogy a gabonakivitel csak most veszi tulajdonképpen kezdetét, másrészt a most folyamatban lévő kereskedelmi szerződési tárgyalások alkalmával egy a román fa, mint petroleumkivitel az eddigieknél kedvezőbb értékesítési lehetőségeket kap, valószínűleg látják, hogy külkereskedelmi mérlegünk feleslege az év második felében igen jelentősen fog gyarapodni. Nem lehet tehát túlzottnak minősíteni a kereskedelmi kormány ama reményét, hogy Románia exportja az 1937 év folyamán el fogja érni a 30 milliárdot, ami Románia történetében eddig el nem ért rekordot jelent. A kormányának mintegy 8 milliárd lej tiszta devizafeleslegre van szüksége, hogy az államkölcsonök mintegy 5 milliárdra rugó szelvényeit kifizesse és a 3 milliárdra rugó hadianyag-importot fedezhesse. Mivel az idei év első felében a behozatal 7 és félmilliárd leje rugott, Románia az év második felében kerekén 15 milliárd lej értékű külföldi árut importálhat anélkül, hogy ezáltal külkereskedelmi mérlegünk egyensulya felborulna.

ban nem látszik opportunusnak, hogy a mai nemzetközi helyzetben a többi államokkal szemben a hitelező kétes szerepében tetszelegjünk magunknak. Egyetlen megoldást lát tehát a kormány: a behozatal gyarapítását és megnövelését. Ezt azonban olyképpen kívánja megoldani, hogy elsősorban oly nyersanyagokat importál, amelyek ugy nemzetvédelmi szempontokból, mint a belföldi ipar fejlesztésének érdekében hasznosak és kívánatosak.

Slavescu, Ugr elnök befejezte erdélyi tanulmányutját

Slavescu Viktor volt pénzügyminiszter, az Ugr agilis új elnöke a kolozsvári tordai és nagyváradi iparvállalatok megtekintése után Nacescu Dan Credit Industrial igazgató és dr. Böszörményi Sándor Ugr igazgató kíséretében folyó hó 13-án délután a nagyváradi, szatmári és nagybányai iparvállalatok meglátogatására tovább utazott.

Nagyváradban Weinberger Sándor vezérigazgató fogadta az előkelő vendégeket és előbb a Papirgyárat, majd a Cellulozgyárat mutatta be.

A börtvényi Georgia kendergyár megismerése kapcsán különösen az lepte meg Slavescu elnököt, hogy a gyár a belföldi szükséglet fedezése mellett tekintélyes exportteletket is képes kitermelni.

Szatmáron a gyáripari termelés megismerését megkönnyítette az a kö-ülmény, hogy a 15-én ünnepélyesen megnyitott ipai kiállítás teljesen készen állott és azt Slavescu 14-

én a kora délelőtti órákban már megtekintette. A kiállítás szakzserü megrendezéséért az őt kalauzó Tisca elnöknek és Grecu kamarai főtitkárnak legnagyobb elismerését fejezte ki.

Szombat déltől Slavescu elnök a nagybányai ipai üzemek meglátogatására szentelte idejét. Az Aurum és a Rimma bányáinak megtekintése után a két vállalat flottációs üzemait tanulmányozta nagy érdeklődéssel Lazarescunak a Rimma üzemek főigazgatójának és Bălcescu bányafőmérnöknek a legnagyobb elismerését fejezte ki a látottak felett.

A Phönix flottációs üzemének megtekintése után Slavescu elnök, dr. Weiser Arthur és Weiser Miklós mérnök kíséretében megtekintette az óriási vállalat összes üzemait.

A kénsáv müttrágya és székálgégyárak óriási méretei mellett nagy érdeklődéssel figyelte a többi tíz-tizenkét vegyi üzem termelő munkáját is, megdicsérve azoknak teljesen modern és tökéletes termelési eljárásait.

A fásaszó, de Slavescu elnök céljainak minden vonatkozásban megfelelő tanulmányt ezzel szombaton este véget is ért. Az elnök látogatását és nagy érdeklődését a nagybányai ipari kerület nevében Lazarescu igazgató, az erdélyi Ugr kerület nevében pedig dr. Böszörményi Sándor Ugr igazgató köszönte meg.

Slavescu elnök köszönetét fejezte ki a megleg kollégialis fogadtatásáért és megígérte, hogy azoknak az erdélyi gyáraknak az üzemait, amelyeknek meglátogatására most ideje nem volt, szept. és október hónapban hasonló módon felkeresi és megismeri. Közölte ezzel kapcsolatban programját is, amely szerint szeptember első felében Brassó, Medgyes és Marosvásárhely, október második felében pedig Arad és Szatmár üzemében fog látogatást tenni.

Rövid üzleti hírek

Cernăuți-ből jelentik: Bucovina egyik legfontosabb gazdasági tényezője, hatalmas erőforrása és így feltűnik, hogy ennek ellenére a hallatlan arányú spekuláció miatt 6200-6500 lejre emelkedett itt egy vagon búzka tüzifa ára a tavalyi 4800 lejes árral szemben. A cse. novici kereskedők intervenciáltak a hatóságoknál, hogy a fa kicsinybeni árát mázsánként 72 lejben maximálják.

A szövetségi minisztérium elhatározta, hogy a szeptember folyamán Lembergben megrendezendő áru-mintavásáron a romániai borokból kiállítását rendez. Elhatározták azt is, hogy háromfajta bort visznek ki Lengyelországba és pedig odobestii, silistrait és purcarit. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a minisztérium ezuttal is teljesen megfeledkezett az ardeali kitűnő fajborokról, amelyek minőségileg jóval felülmúlják az ókirályságbelieket.

Salajmegyében a határszéli földek tulajdonosainak megtiltották, hogy a határszálen lévő szántóföldeiket használhassák a határtól mért bizonyos távolságig. Erre való hivatkozással a határmenti földek tulajdonosai adóelengedést kérték a pénzügyminisztériumtól. A minisztérium elvben hajlandó is bizonyos adómentítésre. Most felszólította a zalauai pénzügyigazgatóságot, hogy az adóelengedés mértékére tegye meg javaslatát.

Intreprinderile Forestiere Române S. A. faipari vállalat igazgatótanácsát most választották meg a következő összetételben: dr. Octavian Russu elnök, ng. Panaitescu, dr. Emil Hatieganu, Gheorghe Cioflec, dr. Nic. Comsa, Ioan Agarbiceanu, dr. Part. Dan, dr. Gh. Morcianu, Grigore Carp, Ioan Pop, Adam Popa, Ioan Matalogu, Marius Peculea, dr. Ion Cretu, Emil Lobontiu.

A clujai kereskedelmi és iparkamara égisze alatt a párizsi mintavásáron a társas utazást terveztek, melynek adminisztratív lebonyolítását a Hermes menetjegyjroda vállalta. A társas utazás a tervezett formában kellő számú kereskedő jelentkezők hiányában nem került lebonyolításra.

Dr. Rosenfeld Salamon emlékünnepe. Vasárnap délután a kolozsvári Poel Hadati szervezet emlékünnepe rendezett a tragikus körülmények között elhunyt kiváló mizrachista dr. Rosenfeld Salamon emlékének tiszteletére. Az ünnepi emlékbeszédet Klein Eljahu rabbi tartotta, aki átértett, meleg szavakban jellemezte a kiváló embert, aki nek minden megnyilatkozását zsidó eszméiség és érzés fűtötte. Talpig ember volt és minden ízében zsidó. Vallás és életfilozófia nála magasabb egységben alakította ki a cionizmust, amelyet ő az emberszeretet, a kultúra, a megnevelés szintézisének tartott. A beszédet a zsufolt terem közönsége megilletődötten hallgatta végig.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: A fehér angyal. Fősz.: Kay Francis. Jön csütörtöktől a cow-boy király. Az álarcos lovagban.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

I. A kegyencnő. Monumentális művészi produkció. Fősz.: Joan Crawford, Robert Taylor, Franchot Tone. Előadások kezdete: 3.20, 6.20, 9.30 órakor. II. A titkos tudósító. Büntügyi történet az alvilágból. Fősz.: Tarzan, a leghíresebb rendőrkutya. Előadások kezdete: 5, 8 és 11 órakor. A legújabb Fox journal. Nyári helyyárak: 15 és 19 plus 5 lej.

MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán 3, 6 és 9: I. Madarász operett filmszínház. Fősz.: Lil Dagover és Wolf Albach Retty. II. Ha ketten szeretik egymást. Izgalmas társalgalmi dráma. Főszerepben: Gusztav Fröhlich és Renata Müller. III. Journal.

DAVILA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Botrány az operában, fősz.: Amerika három legjobb zenebohóca: Gaucho, Harpo, Chico. Szombaton és vasárnap: Salamon Béla és társulata.

Az Állami Sorsjáték II-ik osztály huzásának eredményei

A Matcanal: Egymillió lejt 68098, 400.000 lejt 3140, 200.000 lejt 34421, 100.000 lejt 17688, 100.000 lejt 44793, 50.000 lejt 32307, 50.000 lejt 24674, 50.000 lejt 32504, 50.000 lejt 67901.

A 42, 49, 57, 75, 88 számmal végződő sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a III-ik osztályra.

Az Anexanal: Egymillió lejt 130.097, 200.000 lejt 219.351, 200.000 lejt 261964, 100.000 lejt 112768, 100.000 lejt 190658, 100.000 lejt 178224, 50.000 lejt 346710, 50.000 lejt 364447, 50.000 lejt 335227, 50.000 lejt 224.731.

A 104, 202, 410, 544, 636, 671, 682, 713, 926 számmal végződő sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a III-ik osztályra.

שיבת חתם סופר קלוז

ועד השיבה שתחת הנהלת אמור הרהיג שליטא מודיע בזה את כל המעוניינים הרוצים להתקבל לזמן החורף הבעל לשיבתנו מחוברת עם מענו ואינטערנאט שיצו את מכתב בקשתם אל הכתבת דלמס לכל המאוחר עד ר"ה הבעל כצורך העתקת העודות בנוגע לדיעותיהם גילם וטוב בריאותם.

תכנית המלומדים:

I. שור פשוט: מס' קדושין משניות; ס' ורעים; נ"ך: שמואל; חללים; חי' אדם; חומש ר"ש; מוסר II. נוסף על הנ"ל: שור עין; סוגיות אר"ה השבת III. יו"ד: ה' הערבות; משניות: מקואות

כלל המחלקות לומדים גם את שפת המדינה ולשון הקודש חוץ מה נסדר גם כחה של "הוראה" וננה סדרים חדשים שונים חנוכים והגינים גדולי-ערך לתועלת התלמידים. זה קלוז ע"ה אלו שנת תרצ"ז לפ"ק ועד הישיה.

Jesivath Chasam Szófer Cluj, Gen. Berthelot 11.

Értesítés

A clujai „Chasam Szófer” jesiva kuratóriuma ezennel tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a Glasner Akiba főrabbi ur vezér-tése alatt álló internátussal és menzával egybekötött jesivában való felvételt iránti kére-ések legkésőbb Ros-Hasanaiig alatt jelzett címre benyújtandók. A kérvényhez mellékelni kell az életkort, előmenetelt és egészségi állapotot igazoló okmányok másolatát.

Jesivath Chasam Szófer Cluj, Gen. Berthelot 11.

Hog tri

A román közélet

1929 januárjában hallgatás összeeskt Parliamenti Club m nélküli maradt az a székéről először elközzat, amely nem rálta a romániai z amely egyik kar Románia konzoliz másikkal pedig ha nép számára. A derlagos és tisztavirág moros hónapjai volt a Dimineața asszimozsziérában spleen vissza az önálló zsi. Az Univerusul hallgnyelmentlen volt szelment mellett. Egyedül a Curenket a zsidó parlan A lap főszerkesztő egy rendkívül rugaasztipári kormánhető fasizmust kép munkatársát, a korbizta meg azzal, h le a zsidó kisebbgyunos tónusban k és szemrehányásol lehetővé tette ezt a terségesen állja ut termézetes és é zsidók beolvadásán Nyolc évvel késő bizza valamelyik hogy inténzen kö vezetőihez Paleszt májával kapcsolato premiszából indul tezik a zsidókérdés számú zsidó lakoss vezetőse szempontj kell tanusitania Ge nak, Románia kül tina felosztásának

Volt és leendő szakértők, ügyvéd vonultak és vonulnán. A válaszok sztanul kiderül, ho az ország vezetői szomorú kérdést, a politika középpontj valami. Nevezetese közéleti vezető, akimilyen formáját nélele vezető között aki elismerte voln szág gazdasági és vagy bármely má multban demokra skrupulusok vissz állásfoglalástól, meggyűlölet leplezett nek háboru után országgrészek előz gazdasági élet unalacsonyabbrendűse túlfűtött atmoszfétett tulkompenzáci nyien nemcsak fel létezését, de kizá megoldásra nézve nek tartott Palesz kicsinek deklarál helyet a világon, brevi manu tovas

A romániai zsidó nyes társadalmi, natkozásaiban a tövé torzítva kerül. Az a román inte asszimiláns sajtó és az antiszemita merhette meg a jektiv megvilágít után sem lesz okdagabb néhány év türelmetlenséget már régen nem. Romániában zsidó mik a megoldás zsidók Palesztinák erre az országra zsidófelesleg van zió, hogy ezektől szabadulni. Enné dobni az országbo

Az ankét leg kétségtelenül Ior

Közöltesse újévi üdvözlését az UJ KELET ROSHASANAI számában.

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 6-án jelenik meg. Ily módon jókívánságai eljutnak minden rokonához, ismerőséhez és üzletfeléhez és egyuttal támogatja a Keren Kajemetet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek és borítékok, valamint a szétküldés postaköltsége kerülne.

Egyszerű üdvözlés, folytatólagosan közölve ————— 30.— lej
Egyszerű üdvözlés, külön sorban ————— 50.— lej
Egyszerű üdvözlés, külön szöveggel ————— 100.— lej
Nagyalaku keretes üdvözlés tüzletek, vállalatok, egyesületek részére 250.— lej

Küldje be üdvözlés szövegét és a megfelelő összeget (postabélyekben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókiadóhivatalaink és megbízottaink bármelyikéhez.

Hogyan lett antiszemita tribünné a Curentul ankétja?

A román közélet vezetői sorra használják fel a Curentul ankétját arra, hogy keresztshadjáratot indítsanak a zsidók ellen

1929 januárjában az egész fővárosi sajtó a halgatás összekülvésével fogadta a Zsidó Parlamenti Club megalakulását. Visszhang nélkül maradt az a román képviselőház szószékéről először elhangzó történelmi nyilatkozat, amely nemzeti kisebbségnek deklarálta a romániai zsidóságot, kisebbségnek, amely egyik karjával a megnagyobbodott Románia konszolidálásán munkálkodik, a másikkal pedig hazát épít a hazátlan zsidó nép számára. A demokratikus eszme látszólagos és tisztavirág életű győzelmének mámoros hónapjai voltak azok. Az Adevorul és a Dimineața asszimiláns zsidói ebben az atomoszférában spleenes unalommal utasították vissza az önálló zsidó népképviselő eszméjét. Az Universul hallgatott. Szokatlan és kégyelmetlen volt számára a jelenség, tehát elment mellette.

Egyedül a Curentul szentelt hosszabb cikket a zsidó parlamenterek összefogásának. A lap főszerkesztője, Pamfil Seicaru, aki egy rendkívül rugalmas, még a nemzeti pártzáró kormányzással is összeegyeztethető fasizmust képvisel annak idején, zsidó munkatársát, a korán elhunyt Victor Rodant hita meg azzal, hogy rövid uton számoljon le a zsidó kisebbségi gondolattal. A cikk gunyos tónusban kommentálta a történeteket és szemrehányásokat tett Maniunak, hogy lehetővé tette ezt az alakulatot, amely mesterségesen állja útját a romániai zsidókérés természetes és egyszerű megoldásának: a zsidók beolvadásának a többségi nemzetbe. Nyolc évvel később Pamfil Seicaru megbízta valamelyik keresztény munkatársát, hogy intézzen körkérést a román közélet vezetőihez Palesztina felosztásának problémájával kapcsolatban. A körkérés abból a premisszából indul ki, hogy Romániában létezik a zsidókérés, hogy Romániának főlétszámú zsidó lakossága van és a felesleg levezetése szempontjából milyen magatartást kell tanúsítania Genfben Victor Antonescunak, Románia külügyminiszterének Palesztina felosztásának tervével szemben...

Volt és leendő miniszterelnökök, közjogi szakértők, ügyvédek, papok és tábornokok vonultak és vonulnak fel a Curentul ankétján. A válaszok színes mozaikjából vizsgálatalan kiderül, hogy mennyire nem ismerik az ország vezetői ezt a komplikált, kínos és szomorú kérdést, amely ma az egész román politika középpontjában áll. De kiderült még valami. Nevezetesen az, hogy nincs román közéleti vezető, aki a zsidó elnyomtatás valamilyen formáját ne írja alá. Tizennyolc közéleti vezető között egyetlen egy se maradt, aki elismerte volna a zsidók érdekeit az ország gazdasági és pénzügyi fejlesztése terén, vagy bármely más vonatkozásban. Ha a multban demokratikus és humanitárius skrupulusok visszatartották egyeseket az állásfoglalástól, most ugyanazok a primitív gyűlölet leplezetlen fellobbanásával beszéltek a háboru utáni beözönlésről, városok és országgrészek előözönléséről, a kulturális és gazdasági élet uralásáról. Mintha csak egy alacsonyabbrendűségi érzet robbanna ki a túlfűtött atmoszféra hatása alatt fékevesztett tulkompenzációban, egyszerre valamennyien nemcsak felismerni vélik a zsidókérés létezését, de kizárólagosságot követelnek a megoldásra nézve is, a multban feleslegesnek tartott Palesztinát befogadóképeségében kicsinek deklarálják és lázasan keresik a helyet a világon, ahova a zsidó felesleget brevi manu tovaszállítani lehetne.

A romániai zsidókérés a maga szövevényes társadalmi, gazdasági és lélektani vonatkozásaiban a felismerhetetlenség ijesztővé torzítva kerül ki a Curentul ankétjából. Az a román intellektuális réteg, amely az asszimiláns sajtó szemérmes leleplezéseiből és az antiszemita lapok tulszásaiból nem ismerhette meg a kérdést tudományos és objektív megvilágításban, a Curentul ankétja után sem lesz okosabb, — de feltétlenül gazdagabb néhány évvel, amely az antiszemita türelmetlenséget alátámasztja. Mert a vita már régen nem akörül folyik, hogy van-e Romániában zsidókérés, miért, mik az okai, mik a megoldás lehetőségei, mit alkottak a zsidók Palesztinában és miért van szükségük erre az országra. A premissza az, hogy zsidófelesleg van az országban és a konkurencsi zsidófelesleg van az országban és a konkurencsi zsidó, hogy ezektől minél hamarabb meg kell szabadulni. Ennélfogva a zsidókat ki kell dobni az országból.

Az ankét legjellemzőbb dokumentumai kétségtelenül Iorga professzor és a „Nacio-

nalista katonai front” válasza. Iorga, az éppoly nagyvonalu, mint amilyen állhatatlan, éppoly szélestudású, mint amilyen hű és szeszélyes tudós egyszerű válasza öltöztette legújabb kiadású felfogását: Victor Antonescu harcoljon Genfben Románia integritásáért, hogy legyen hova kivándorolni azoknak a románoknak, akiket kiszorítottak saját hazájukból az „idegenek”. Így írja Iorga, ennyi hűséggel és alaposággal a jelenkor történelmét. Amíg az egyszerű halandók legalább a fáradságot vették magukra, hogy a kérdést alaposabban mérlegeljék, a tudós olimposzáról leszálló Iorga véresen cinikus „ironiája” a felelőtlenség határait érinti, egy olyan embertől jön, akit okkal vagy oktalannul a román történelmi tudat letéteményesének tartanak.

A másik dokumentum a „Katonai front” válasza. Ez a szervezet tartalékos tábornokok, tiszték és altisztek jelentős táborát öleli fel. Nevében hét generális nyújtotta át a választ a Curentul kérdéseire. Megdöbbenéssel állapítják meg, hogy az állam 1918 óta „teljesen ignorálta a zsidókérést”. Mindenekelőtt is itt van a háboru óta letelepedett zsidók kérdése. A hivatalos világ mellőzte ezt a kérdést, mire a „Front” a maga szervezeti útján megállapította, hogy ezeknek száma körülbelül 500.000-re rug. A zsidókérés megoldása a román talajnak ezektől való „parazitamentesítésével” kell, hogy elkezdődjék. A front követeli, hogy mihamarabb szabadítsák meg az országot ezektől, akikért „Románia delegátusai semmilyen garanciát nem nyújtottak a békeszerződésekben”.

A benszilott zsidók ügye már „kényesebb kérdés”. A Front azonban a zsidó vezetőkhöz fordul: ismerjék el, „igazán igazságtalan dolog, hogy Romániában éljenek a zsidók a legnagyobb arányszámban”. Támogatni kell tehát a zsidó emigrálást Palesztinába és más területekre. A Front Palesztinában csak a zsidók érzelmi otthonát látja. Már pedig olyan megoldás kell neki, amely minimálisan egymillió zsidótól „tehermentesít” a romániai zsidók „fojtogató” nagy számát. Románia képviselője kérje tehát a Népszövetség előtt egy nagy terület kiutalását Észak-Afrikában, amelynek kiútja legyen a Földközi tengerhez. Ezt „az igaz zsidó állam” megalapítása érdekében. Konkrétumok sem hiányzanak. „Rio de Oro, Marokkó, Tunisz, Tripolisz és Cirenaiica déli övében hatalmas sáv van, amely valóságos kertté volna átváltoztatható”. És amennyiben a kormány e konkrét javaslatot magáévá tenné, úgy az országban maradottak számára „mélto és tisztességes” életkörülmények volnának biztosíthatók. Ez az egyetlen eszköz „a zsidóságnak a nacionalista áramlat elől való megmentése érdekében”.

A konkrét javaslatok megvalósításában a Front csak egy ok miatt kételkedik: a zsidók bizonyára nem akarnak majd kivonulni az országból, ahol kitünően érzik magukat. „Ha népszavazást rendelnének el közöttük, a többség bizonyára a kivándorlás ellen szavazna”. És ha a kivándorlás mellett döntene: Mit mondana vajjon a Front? Nem azt, hogy ime a hálatlan zsidók, akik sohasem szerették igazán ezt az országot...? Egyszóval, bárhogyan is oldódjék meg a kérdés, a Front mindenesetre követeli, hogy addig is:

1. A zsidók tartózkodjanak minden kommunista megnyilatkozástól.
  2. A zsidó sajtó bojkottáltassék.
  3. A gazdaságban szűnjék meg a zsidó exkluzivizmus.
  4. A zsidók, akik mindenáron az ország polgárai akarnak maradni, hagyjanak fel minden olyan veletlással, amely „a nemzeti izraelita expanzióhoz” tartozik.
- Végül a nyilatkozat kedves, minden humoros célzatot nélkülöző befejezése: A Front javaslatainak „semmi közük az antiszemita mozgalomhoz. Az antiszemitizmus nem szerepel a Front programjában...”

Mutatóban álljon itt még néhány jellemző személyen a Curentul ankétján szereplő intellektuelek válaszaiból. Em. Antonescu professzor, a bucaresti egyetem jogi fakultásának dékánja úgy véli, hogy kétségtelenül van zsidókérés. A vallási türelmetlenség korában ügylészott, mintha a zsidókérés vallási probléma volna. De elmúlt az intolerancia és miután a francia forradalom egyenlőségi humanitizmusa tekintélyét ve-

szította és „feltört a nemzeti idealizmus”, kiderült, hogy nem vallási, hanem népi, sőt: „faji kérdés”. Váratlan fordulattal és keves konzekvenciával Antonescu e faji kérdés forrását „a zsidóság türelmetlen vallásában” látja. Ion Sân-Georgiu professzor viszont a zsidókérésben nem faji, hanem gazdasági problémát lát, amely „morális kértessé mélyült”. Em. Antonescu két megoldást javasol: vagy keresni a zsidók számára helyet a nap alatt, vagy elosztani őket, de arányosan, az egész föld keretében, lassan és gyűlölet nélkül. A zsidó nép „nem asszimilálható, de nem is hagyható a szidalmak özöne alatt”.

Mihail Manolescu, aki most a Vasgárda gazdasági szakértője és ideológiai alapítóje, meglepő meghatódottsággal beszél válaszában a párizsi kiállítás palesztinai pavilonjáról, ahol „nagy örömmel látta a diagrammákban és ragyogó fényképekben visszadva az ott lüktető életet: „Fiatal zsidó fiúk és leányok kapavál a vállukon vidáman vonulnak fel és keményen lépnek a meddő rögre, amelyet megtermékenyítettek. Mennyi örömmel látjuk így őket...” Az ujdonsültencista Sân-Georgiu viszont megállapítja, hogy az okkult zsidó uralom Romániában valóságos diktatura jellegű öltötte magára, másrészt „nagyon mulatságos dolog látni a filmet, amint a lengyelországi gettók fiókái földművelők és pásztorokká változnak át”. Sân-Georgiunak nem kell Palesztina, mert az csak részleges megoldás, de Victor Antonescu „mondja el legalább Genfben a véleményüket erről a dolgról”. Victor Gomon professzor, a kiváló sebész is elenzi, hogy Antonescu sikrasszálljon Palesztina feladaraolása ellen. Az érv lenyűgöző: „Holnap Magyarország megnagyobbításáért kellene küzdenünk, hogy legyen helye a mi magyar „kisebbségeink” számára...”

Egyedül Sofronie professzor, a kolozsvári egyetem jogi fakultásának kivételes képzettségű nemzetközi jogtanára merészkedik féltéken, a nyilatkozat utolsó mondatában emlékeztetni valamit, amit népek és országok egyre rohamosabban felejtenek el a nemzeti elvakultság dübörgő áradatában: az ember veleszületett jogaira. Egyébként azonban ő is úgy véli, hogy „a román többség és a zsidó lakosság számára a közötti egyensúly újjaéptésének szükségessége letagadhatatlan valóság...” Ennek alapja: a gazdasági tényező, oka: a háboru utáni zsidó beözönlés, amely a régi román-zsidók és a román nemzeti szempontjából egyaránt szükségessé tesz a szabonyozást és a „palesztinai otthon felé való irányítást”. Sofronie professzor tehát a palesztinai rendszer konszolidálását kívánja,

de egyuttal az összes gyarmatok megnyitását is a zsidó bevándorlás előtt, ha nem másképpen, a belga Lange által a nemzetközi jogászok párizsi értekezletén javasolt formában, hogy nevezetesen a nemzetközi mandátumokat terjesszék ki a gyarmatokra is.”

Mindenesetre megállapítja Sofronie, hogy a nemzetközi jog nem nézi jó szemmel a lakosság-cserét és elitéli az erőszakos kivándoroltatást. Mert a nemzetközi jog irányvonala ma „a nemzeti állam jogainak lehetőség szerint való összeegyeztetése az ember veleszületett jogaival...”

Az ankét még folyik. A Curentul ígéri, hogy kötetbe gyűjtve kiadja, Pamfil Seicaru előszavával. Vajjon mit fog mondhatni az 1937-es Seicaru a romániai zsidó kérdésről, amelynek létezését tagadta, 1929-ben? Addig is az ankét hatalmas vihart váltott ki az egész antiszemita sajtóban. Két zsidó is megszólalt az ankétban és ezeknek nyilatkozatai szolgálnak ürügyül Jorga számára, hogy keresztshadjáratot indítsan a romániai zsidóság ellen.

A két zsidó: Misu Weissmann és dr. Fildermann nyilatkozataira visszatérünk meg. Méltóságjeljes, mérsékelt, objektív válaszuk pártatlan visszhangja, a nyomukba lépő antiszemita felháborodás, mindenesetre kiegészíti az egész ankét morális képét és atmoszféráját. Az ankét úgy indult, hogy megoldást keres a zsidókédesre. Végződik egy a gyűlölet kengázos levegőjében, harci áttakok közepette. Részben azért, mert a zsidók is hozzá mertek szólni a saját husukba, életükbe, jövőjükbe vágó kérdéshez. Nyugodt objektív hangon még beszélni sem lehet 1937-ben velünk és rólunk. Mert a zsidó „ha beszél, provokál, ha hallgat, konspirál, nem szabad válaszolnia, ha kérdezik, és nem szabad védekeznie, ha támadják”.

Főleg nem szabad kihangsúlyozni az élethez való jogát. Egyetlen, Bismarck által ajánlott kiut marad eszerint számára: „Öngyilkosság, a haláltól való félelmében...”

Kasztner Rezső

Teatrul Davila
 Augustus 21-én, szombaton és 22-én, vasárnap délután 6 órakor és este 1/2 9 órakor:
Salamon Béla
 a legnagyobb magyar komikus és társulata.
Bodo Ica
 a legünnepeltebb budapesti kabaré színészno fellépése.
Salamon Béla hét legjobb szerepében
három óras kacagó orkán
 Fellépnek: Budaházy Magda, Vásárhelyi Ica, Tompa Pufi, Fülöp Sándor, Homm Pál.
 Jegyek a színházi pénztárnál.

Mi történt a Cluj jelzésű bárkával a Fekete tengeren?

Egy Stoiculescu nevű halászlégény járt szerencsétlenül a kolozsvári sporttársaság eladott barkáian

Cluj, augusztus 16. Az összes erdélyi, de a bucaresti lapokat is bejárta a hír, hogy egy Cluj nevű bárka a Fekete tengeren elsüllyedt és utasai a tengerbe veszték. Ez a hír azért keltett különös megröbbsenést Kolozsváron, mert köztudomású volt, hogy ezen a csónakon dr Ioan Arnanpu vezetésével egy kolozsvári sportférfiakból és nőkből álló társaság tett kirándulást a Fekete tengeren. Az első hír úgy szólt, hogy ezt a társaságot érte volna szerencsétlenség, amit Kolozsváron hamar megcáfoltak, minthogy a kiránduló társaság minden tagja már napokkal a szerencsétlenség megtörténte előtt hazakereszt, a második verzió szerint pedig Vantu főhadnagy lett volna a katasztrófa áldozata, azonban ez a verzió sem bizonyult valónak.

A Fekete tengeri bárkakatasztrófa hiteles történetét informált helyről így mondották el az Uj Keletnek:

A kolozsvári kiránduló társaság a vitorlásbárkát az ut utolsó szakaszán Carmen Sylvaban eladta Drevali Ioan halászmesternek, akivel abban állapodtak meg, hogy a halászmester augusztus 6-án legényét, Sto-

iculescu Ioant hajón Balcioba küldi, ahol a halászlégény gazdája részére át fogja venni a megvásárolt bárkát. Drevali halászmester még arra kérte a kirándulótársaságot, hogy amennyiben a tenger viharos lenne, kiserjék el a legényét Capul Caliacráig.

Augustus 7-én Stoiculescu meg is érkezett Balcioba. szabályszerű elismervénnyel át is vette a bárkát és mert a tenger háborgó volt, a kirándulótársaság ígérétehez híven, elkísérte a halászlégényt Capul Caliacráig, ahova baj nélkül el is értek. Onnan Stoiculescu egyedül vitte a bárkát tovább Carmen Sylva felé, utközben azonban hajótörés érte és Stoiculescu a tengerbe fulladt. Az ő holttestét halászták ki a parti hatóságok.

— Eljegyzés. Goldmann Renét (Baba) eljegyezte Friedmann Rezső Cluj. (Minden külön értesítés helyett.)

— A lengyel függetlenségi harc 17-ik évfordulója. Varsóból jelentik: Lengyelország tegnap ünnepelte 17-ik évfordulóját annak, hogy a lengyel csapatok a Visztulánál legyőzték a bolsevistákat.

FILM ZET

MUSORA:

Fősz.: Kay Fran... a cow-boy király.

MUSORA:

Alás művészi pro... Crawford, Robert... Előadások kez... rakor. II. A titkos... éret az alvilágból... ebből rendőrkutya... 8 és 11 órakor. A... Nyári helyárak:

MUSORA:

6 és 9: I. Madarász... sz.: Lil Dagover és... Ha ketten szeretik... salámi dráma. Fő... röhlich és Renata

MUSORA:

ban, fősz.: Ameri... ebohóca: Gaucho,

Salamon Béla és

II-ik osztály

edményei

lejt 68098, 400.000

4421, 100.000 lejt

50.000 lejt 32307,

32504, 50.000 lejt

mal végződő sors... nyertek a III-ik

110 lejt 130.007,

200.000 lejt 261964,

100.000 lejt 190655,

lejt 346710, 50.000

335227, 50.000 lejt

66, 671, 682, 713, 926

egyek egy új sors... ztályra.

יה

ישיבת

ועד הישיבה

שליטא כרדית כוה

להתקבל לזמן החורף

דם סנווא ואינסטרוא

אל הכתבת דלמטה

בצורך התקת התודות

ומצב כריאותם

תכנית

חלקק .I. שיעור פשו

ס' ורועים

אדם

הה

II. נוסף על

III.

סטיותה

ככל המחלקות

המדנית ולשון הקה

כתה של הוראה

תוכניות והגינים גוד

שה קלה ערה א

ath Chasam Szófer

Gen. Berthelot 11-

és

jesiva kurstóriu-

bozza az érdekelteik-

ba főrabbi ur veze-

ussal és menzával

és felvételt iránti ké-

amág alatt jelzett

rvényhez mellékelni

metelt és egészségi

ok másolatát.

ath Chasam Szófer

Gen. Berthelot 11-

SPORT

A rekordok vasárnapja

A predeali atlétikai- és a szebeni uszóbajnoki versenyeken számos új csúcsteljesítmény született

Cluj, augusztus 16. A vasárnapi sportprogram előterében a predeali atlétikai verseny, a Balkán-játékokra készülő román atléták egyik nagy erőpróbája és a szebeni országos uszóbajnokságok állottak. Predealon megdőlt 4 rekorderedmény, de a román atléták által elért eredmények, néhány kivétellel, nem sok jót ígérnek a Balkán-bajnokságokra. Az új rekordok közül elsősorban Vamana gerelyvetésben felállított 60.58 m-es teljesítménye mérhető nemzetközi mértékkel. Havaletz görögstílusú diszkoszvető rekordja biztos helyezést ígér a Balkán-olimpián. Calistrat is fejlődésre képes. Gurau kétkesz sulydobó eredménye mint általános sportteljesítmény jeles, de sok gyakorlati értéke nincsen.

Nagyszébenben az országos uszóbajnoki versenyeken számos olyan eredmény született, amely arra mutat, hogy uszóink külföldön is megállják helyüket. Ezzel szemben ebben a nemes sportágban már évek óta izolálva van Románia? A marosvásárhelyi SE szembejövő főlény tervszerű munka dícsérete. Legnagyobb tehetség Kelemen. Részletek a következők:

Predeal:
Négy rekordhullás, gyenge átlagok a nagy melegben

100 m síkfutás: 1. Liess SG Erasov 11.3 mp.

200 m síkfutás: 1. Iordache Stadiul Roman 23 mp.

400 m síkfutás: 1. Nemes St. Roman 51.5 mp.

800 m síkfutás: 1. Nemes St. Roman 2:05.1 perc.

1500 m síkfutás: 1. Dinu Cristea St Roman 4:16.3 p.

5000 m síkfutás: 1. Dinu Cristea 16:17.7 p.

110 m gátfutás: 1. Krupka Esta Sun Oradea 16 mp.

Távolugrás: 1. Lupan Viforul Dacia 650 cm.

Magasugrás: 1. Spaniol 176 cm.

Rudugrás: 1. Eilhardt Rékás 360 cm.

Hármasugrás: 1. Calistrat Viforul Dacia 13.97 m országos rekord.

Diszkoszvetés: 1. Havaletz Metropolita 45.30 méter.

Görögstílusú diszkoszvetés: 1. Havaletz Metropolita 37.45 m országos rekord.

Sulydobás: 1. Gurau CS Braila 13.92 m.

Kétkesz sulydobás: 1. Gurau (13.92+12.50) 26.42 m országos rekord.

Gerelyvetés: 1. Vamanu Vif. Dacia 6.58 m országos rekord.

A pontversenyre kiírt Pahova-kupa védője a St. Roman lett.

Nagyszében:

Rekordhullás

100 m férfi gyors: 1. Püllök ILSA 1:03.4 p. orsz. rek. (régi 1:03.7.)

200 m férfi gyors: 1. Kelemen MSE 2:29.7 perc.

400 m férfi gyors: 1. Kelemen MSE 5 p (régi rek. 5:23.)

1500 m férfi gyors: 1. Kelemen MSE 22:12 p orsz. rek. (régi: 23:1.6.)

100 m férfi mell: 1. Békés MSE 1:21.5 p.

200 m férfi mell: 1. Aranyossi MSE 3:03 p orsz. rek. (régi: 3:03.8 p.)

100 m férfi hát: 1. Aranyossi MSE 1:18.5 p orsz. rek. (régi: 1:19 p.)

50 m női gyors: 1. Ballóné MSE 34.9 mp orsz. rek. (régi: 35.8 mp.)

100 m női gyors: 1. Ballóné MSE 1:23.9 p orsz. rek. (régi: 1:24 p.)

400 m női gyors: 1. Ballóné MSE 7:19.6 perc.

100 m női mell: 1. Perlaki MSE 1:41.5 p.

200 m női mell: 1. Perlaki MSE 3:37.5 p.

100 m női hát: 1. Perlaki MSE 1:44.6 p.

4x100 m férfi gyors: 1. MSE 4:24 p orsz. rek. (régi: 4:25.5.)

4x200 m férfi gyors: 1. MSE 10:24 p.

3x100 m férfi vegyes: 1. MSE 3:46.1 p orsz. rek. (régi: 3:52.5 p.)

4x100 m női gyors: 1. MSE 6:32.1 p.

3x100 m női vegyes: 1. MSE 4:53.8 p.

Műugrás: 1. Lascu CFR Bucuresti.

Vízipólóbajnoki előmérkőzések: Viforul Dacia—KAC 5:4 (1:1), ILSA—Universitatea 11:0 (5:0), MSE—ARMIN 10:2 (6:1), KAC—Universitatea 52 (3:1), MSE—ILSA 3:2 (22).

Labdarúgás:
Második bukaresti mérkőzésén győzött a Hungária

Bucuresti, augusztus 16. Hungária—Venus 4:1 (1:0). 12.000 néző, bíró Ceareanu. Góllövők: Cseh (3), Horváth, illetve Gavrilescu (11-esből). A magyar bajnok ezúttal jobban játszott, a Venus viszont igazolta, hogy nincsen még formában.

Tárgumtes, Mures—Victoria (Cluj) 3:2 (2:1). A monostoriak szezonlelei formát mutattak. Góllövők: zász (2), Incze, illetve Ciucianu II (2). Gyenge játékevezető Fischer.

Cluj, Universitatea—KAC 2:0 (1:0). Gólszerzők: Horváth (saját kapujába) és Benfea. Az atléták jól tartották magukat. Az egyetemiekre ráfér az erősítés.

SatumaTe, Olimpia—NAC 2:1 (0:0). Jovicin (11-esből), Pfeiffer, illetve Szaniszió lökték a gólokat.

Timisoara, Kinizsi—Gloria 6:3 (1:2). Góllövők: Thierjung (3), Hoffmann (2), Bajusz, illetve Fritz és Mercea.

Ad. AMTE—Phoenix 3:0 (1:0). Láb, Blay és Perneky az AMTE góllövői.

Timisoara, FC Timisoara—Kadima 14:0

Jól szerepeltek a Haggibbor uszói a KMSC versenyén

Cluj, augusztus 16. A KMSC által rendezett uszóversenyen a Haggibbor 8 első, 3 második és ugyancsak 3 harmadik helyezést ért el. A Haggibbor versenyzők eredményei a következők:

50 m ifj. mell: 2. Sándor 41.1 mp.

50 m leánygyermek mell: mint ifj. versenyen kívül 1. Goldstein Alice 51.5 mp.

50 m fiugyelemek gyors: 1. Nöti II 41.3 mp.

50 m leány hát: 1. Grünwald Eva 52 mp.

50 m ifj. hát: 1. Pintér 44.8 mp.

50 m fiugyelemek mell: 1. Nöti I 45.2 mp.

3x50 m gyorsstafféta: 3. Haggibbor (Beck, Róbert, Sándor) 1:47 p.

50 m férfi hát: 3. Pintér 43.4 mp.

100 m leánygyermek mell: Rex Sári 1:58 perc.

3x50 m ifj. vegyesstafféta: 1. Haggibbor (Pintér, Sebestyén I, Sándor) 2:02 p.

100 m férfi gyors: Időfutásban első, versenyben második Sándor 1:17 p.

4x50 férfi gyorsstafféta: 2. Haggibbor

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ orth. zsidó leánynevelő intézete - internátusa

Oradea, Str. Ep. Clotogariu 8. A város központjában. Tágas parkos udvar. — Az 1937—38. iskolai évre a beiratás megkezdődött. A növendékek kitűnő ellátáson kívül szaksteri előkészítésben részesülnek a bentlakó diplomás tanárnok útján. Az intézetben tenisz- és korcsolyapálya! Zenei kiképzés! Idegen nyelvek! Mérsékelt díjak! Kitűnő referenciák! Prospektus! Telefonszám 11.

(7:0). Az új egyesület, amely a Banatul, Electrica és Progresul összeolvadásából alakult, sikeresen mutatkozott be.
Craiova, Rapid—Craiovan 8:2 (5:1)
Lugo, Vulturii—CAMT 6:2 (4:1).
Bistrița, Ceramica—Somes 5:0 (2:0).
Külföldön:
Lemberg. Bocskai—Ker. válogatott 4:3 (3:1).
Győr. ETO—Wiener SC 3:3 (1:0).

Haggibbor—Echo 3:2 (3:1)

Cluj, augusztus 16. A Haggibbor fiatal erőkből álló csapata jó játék után biztosan győzött Fischer, Kaufmann és Walter góllaival. Az Echo részéről Bindász és Bódi voltak eredményesek.

Más sportágak

Brassó. A Nagydíjas autóverseny eredményei: Sportkocsikategóriában Petre Cristea (Ford), versenykocsiosztályban gróf Festetics (Maserati) Budapest nyerték. A motorkerékpárversenyt Theo Kumz (Aire!) nyerte.

Budapest. A Hothy-kupa vízipólótorna második napjának eredményei: Magyarország—Németország 3:1 (1:0), Belgium—Franciaország 3:2 (1:1), Hollandia—Ausztria 2:1 (1:1).

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlénei egy szó 3 lej, vasárnap betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat diszkréciónal közzétesz Klein Mór Ajud. Str. Prințul Carol 44. (Vászarbelyeg).

Szeptember 1-re belvárosban keresek tágas világot, teljesen különbejárattal — esetleg lépcsőházi bejárattal — butorozott szobát fürdőszobával, vagy fürdőszoba használattal. Esetleg teljes ellátást is igénybe vennék. Ajánlatokat „Tanár” jellegre a kiadóhivatálba kérek.

Orvosfamilia kimondott urileánykát (II-IV. liceum) jövő tanévre elfogad teljes ellátásra. Cím a kiadóban.

Kötőgépek figyelme! Rendkívül olcsó alkalmi árban eladó egy 10/30-as és 9/12-es kifogástalan állapotban levő kötőgép. Herkules vits Sighet, Bratianu 10.

Keresek 13 éves kisleányomhoz francia nyelvű tanárnőt. Fuchs Sándor, Salonta, j. Bihar.

Kételemes új bérház, központban 250.00 lej jövedelemmel, eladó. Érdeklődni Regina Maniu 22, portánál.

Arenheim 3. sz. kassza, kőasztalok, üveg és fém deszka eladó. Str. Elisabetta 46. 2 óra között.

Jól és olcsón étkezhetünk — kihordással is — Eleimé orth. kóser étkezőjében. Főző és értő leány felvétetik.

Megnyit az Adler-féle מוסד אדלר cukrászda. Legkiválóbb minőségű sütemények. Reggeli, uzsonna kávé. Rendeléseket jutányosan vállalunk. F. Dávid u. 18.

Elegánsan butorozott különbejárattal uccs butorozott szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. Cím: Regele Ferdinand 41.

Egy intelligens diáklány teljes ellátással kaphat özv. Später Károlynénál, Str. Memorandului 10.

Elveszett bőrdob, Augusztus 8-án, vasárnap este a rapidról Cluj állomáson elvesztett egy ruhával és könyvekkel telt nagy barna bőrdob. Aki tud róla, tudassa jutalom ellenében dr. Katz Izsó ügyvédet Satumare.

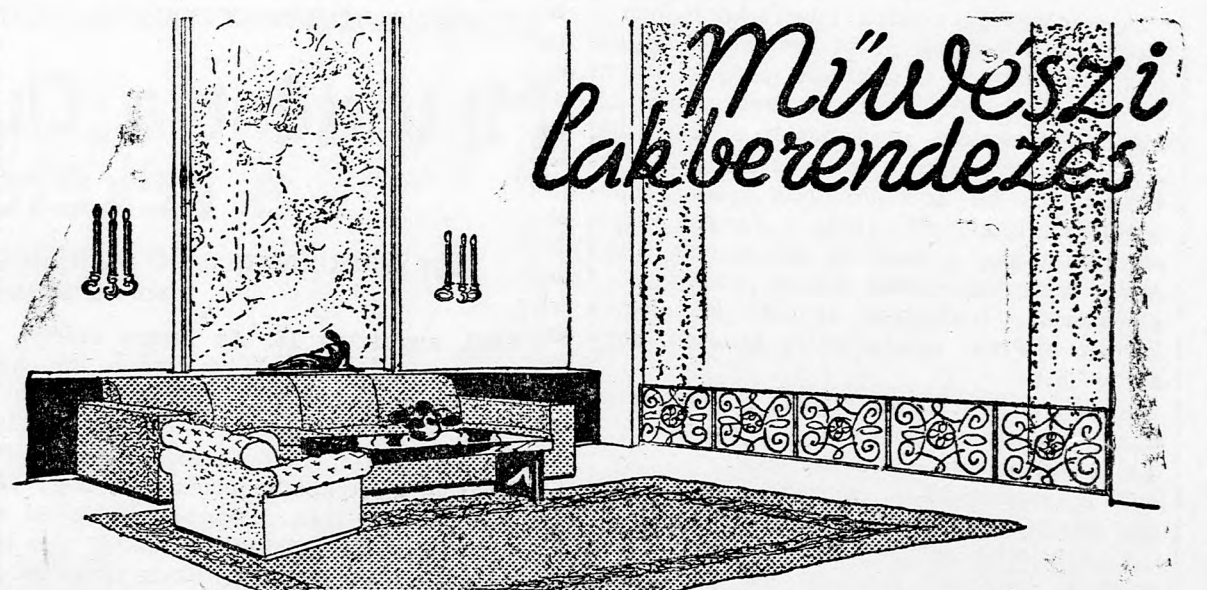
Képesített gyakorlati Schwesert kerénermet nyelvtudással erdélyi magánnyelvtanár, teljes ellátáson kívül 1500 lej havifixummal. Ajánlat működési bizonyítvány másolatával és személyi adatokkal Ingine Balogh Bucuresti, 3. Str. Pietătie 5. címre küldendők.

Egy magán kis telek üziethelyiséggel, közel mindenhez, Str. Treacoare 4 alatt eladó. Banca Marmarosch betétkönyvet megvételre keresek. Dr. Rösler Cluj, Cal. Foch 33, első ajtó, délután 6—7-ig.

Eladó olcsón ebédloasztal, székek, fotók. Kohn, Stroescu 11/a. Délután 4—6-ig.

Orth. zsidó család 2 fiúcskát teljes ellátással, mérsékelt áron elvállal. Str. Fericii 27.

Sefard Musaf előimádkozót őszi ünnepekhez azonnali felvételre keresünk. Aránlatok Ghimesfati hitközséghez kérek.

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T. BUCURESTI • TG. MUREȘ TERVEZÉSÉBEN
KIVÁNTATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

STERN-féle orth. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Io:ga (volt Zöldfa ucca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה. כשר

KEDD, 1937

Udva

Az államvasutak vezérigazgatója Ionescu...
Az új vezérigazgató felista...
Egy másik rendes...
Felhatalmazza a...
Gyógyfürdő metropol...
3-hetes...
Buda...
Vízummentes...
Román Nemzet...
CLUJON „E...
Plat...

HIREK

Udvariasan I

Az államvasutak ujonnan kinevezett vezérigazgatója Ionescu Mihály tábornok, ki már egyizben irányította az államvasutak ügyeit a vezérigazgatói székéből, igen érdekes rendeletet bocsátott ki. Ugylátszik a vezérigazgató felismerte, hogy a vasuti üzleti vállalkozás, nem pedig egy bürokratikus intézmény és ha a jövedelmet növelni akarja, akkor elsősorban kényelmet kell nyújtani az utasnak. Ennek az intézkedésnek, amelyet az új vezérigazgató most bocsátott ki, azt a címet lehetne adni: „Csak udvariasan!”

Az új vezérigazgató első intézkedése az volt, hogy a kedvezményes fűrdőjegy rendszerét korlátozó intézkedéseket megszüntette és mostantól kezdve mindenki külön fűrdőigazgatósági igazolás nélkül akár mikor függetlenül attól, hogy mennyi időt tölt fűrdőhelyen.

Egy másik rendeletben arra hívja fel a vasuti tisztviselők figyelmét, hogy a tisztviselőnek szolgálatban és szolgálaton kívül egy kell viselkednie, hogy semmivel sem sértse meg az utazó közönséget, sem pedig a tisztviselői kar tekintélyét. Egyéb-ként igen érdekes a körrendelet, amely a következőkben szabályozza az államvasuti alkalmazottak viselkedését. Az 1. pont szerint az államvasuti alkalmazottnak minden alkalommal, mikor érintkezésbe kerül a közönséggel, nyugodt és illedelmes hangnemet kell használnia. Sokkal jobb — írja a körrendelet — ha az alkalmazott úgy követ el hibát, hogy tulzottan udvarias, mint ha brutalitáshoz folyamodik. Az udvariaság nem zárja ki a méltóságot. Ha valaki család uton kíván utazni, vagy egyéb szabályzat értelmében megbüntetendő, de a személyzet tagjainak nincs joga erőszakoskodni.

Felhatalmazza a vezérigazgató az ellenőrzést végző közegeket, hogy saját felelősségükre bizonyos, alaposan megindokolt esetekben értsenek meg bizonyos helyzeteket és ne terrorizálják feleslegesen a jóhiszemű utasokat. Ha például egy tisztviselő tisztviselői igazolvánnyal utazik, de arról hiányzik az utolsó láttamozás, akkor el lehet tekinteni a büntetéstől, ha az illető megnyugtató módon igazolja, hogy tényleg tisztviselő, különös tekintettel kell lenni az asszonyokra, gyerekekre és a kiskorú gyermekekkel utazó anyákra. Semmiesetre sem szabad megfélemlíteni a civilizációról és az emberiségről — írja a körrendelet negyedik pontja — nem szabad például magános állomáson leszállítani egy iskolás gyermeket, aki jegy nélkül vagy szabálytalan jeggyel utazik hazafelé.

Ionescu tábornok intézkedése, ha azt valóban betartja a vasuti személyzet, az utazó közönség körében nagy örömet és elismerést fog kiváltani.

— Egy teherautó elgázolt egy fiatalembert. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt Jilava és Bucuresti között egy vesztesül hajtó tehergépkocsi elütötte Gh. Dărnita fiatalembert, aki élettét vesztette. A teherautó számát nem sikerült feljegyezni.

— Tuberkulózist kapott a szülőgyilkos diák. Bucurestiből jelentik: A vacaresti börtön orvosa megállapította, hogy Sile Constantinescu, az apa- és anyagyilkos diák tuberkulózisban megbetegedett.

— Argetoianuista polgármester Fogarason. Bucurestiből jelentik: Fogarásban ma alakult meg a közönségi tanács. Polgármesterré Radovici Argetoianu párti tanácsost választották meg. Ez az egyedüli romániai város, ahol Argetoianu híve a polgármester.

— A bőr megbetegedéseiről, különösen ekzémáknál és furunkulózisnál, a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűviz — reggelenként felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbeledsornát alaposan kitisztítja és méregteleníti s az emésztést és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

— Időprognózis. Emelkedő légnyomás, enyhe nyugati szél, váltakozó felhőzet, boruló irányzat keletre terjedőleg, csökkenő hőmérséklet, helyi jellegű esők zivatarokkal Erdélyben és az ország északi részében. Ma délelőtt a fővárosban 33 fokot mértek.

— Egy francia torpedóhajó látogatása Constanțăban. Bucurestiből jelentik: A Vauban francia torpedóhajó holnap indul el Constanțăból. A román haditengerészet egyik egysége vissza fogja adni a Vauban látogatását.

Botrány az Operában

Az egész világ felfigyelt arra a páratlan botrányra, amit Amerika világhírű három bohóca, Gauchó, Harpo és Chico rendezett a newyorki Operaház Trobadour előadásán.

Ennek hiteles történetét dolgozta fel az amerikai Metro Goldwin filmgyár. Természetesen fontos szerep jutott az Opera teljes társulatán kívül a három zenebohócnak is, akik csodálatos zenemutatványaikkal bámulatba ejtik a nézőközönséget. A filmet a mai naptól vetíti a DAVILA MOZGÓ 3, 5, 7 és 9 órakor, 10, 15 és 19 lejjel helyarátkal.

— A marosvásárhelyi diákszegélyző garden partyja. A marosvásárhelyi diákszegélyző vasárnap, 22-én garden partyt rendez az Avoda Club helyiségeiben. Az ünnepély keretében osztják ki a Makkabiadon díjat nyert 7 csapat érmeit.

— Eljegyzés. Markovits Mancsi Cluj és Engel Ferenc Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Zsidó Párt értesíti vezetői tagjait, hogy rendes heti gyűlést holnap, szerdán este 9 órakor a párt Stroescu uca 7b sz. alatti helyiségében megtartja.

— A brazilai kormány nyilatkozata nemzetközi kölcsönéről. Rio de Janeiróból jelentik: A köztársasági elnök hivatalos közleményben adta tudtúl, hogy a Brazília számára nyújtott amerikai kölcsönre az ország belső szükségletei miatt van szükség. Mint-hogy Brazília sohasem kért magyarázatot más államok belügyeiről, úgy Brazília sem tartozik felvilágosításokat adni erről a tranzakcióról.

— Három kivégzés Németországban. Ma délelőtt lefejezték Erich és He-mann John Saarvidéki származású fivéreket, akiket katonai titkok elárulása miatt ítélték halálra. Kivégeztek egy Wilhelm Frl nevű egyént is, aki megpróbálta újjaalakítani a hatóságok által betiltott kommunista szervezetet.

— A népus megcáfolja, hogy Olaszország felajánlotta volna számára az abesszin trónt. Londonból jelentik: Az egyik angol lapban a népus megcáfolja azt a hírt, hogy Olaszország felajánlotta volna számára Abesszinia trónját, ha hűbérese marad Olaszországnak.

— Új népbiztosok. Moszkvából jelentik: Semen Ticsonokovot kineveztek közegészségügyi népbiztossá és Vaszilij Vakrucevet Jukov helyébe helyipari népbiztossá nevezték ki. Szergiev volt közegészségügyi népbiztos más állásba helyezik.

— Miért volt Mussolini Sziciliában. Rómából jelentik: A Giornale d'Italia Virginio Gayda tollából cikket közöl, amely szerint a Duce szicíliai látogatásának nincsen politikai jelentősége és Mussolini csak a sziget intézményeit tekinti meg.

Olcsó 7 napos utókura BAILE

Episcopestibe

Püspöktördő Oradea mellett
 Viktoria szállodába 875 lej
 Transilvania " 1155 "
 Dacia " 1295 "

A hétnapos utókura bent-foglaltatik

napi háromszori elsőrendű étlap szerinti étkezés. Szoba, kénes-, gyógy-, vagy hullámfürdő.

Az olcsó hétnapos utókura aug. 21-én kezdődik, a fenti árak mellett szezon végéig meghosszabbítható
 Kivánatra orth. kóser étkezés. — Vasuti kedvezmény. Forró iszapfürdők és pakolások. — Románia egyetlen hullámfürdője.

— Templomülések kiváltása. A Regele Ferdinand uti főtemplom és az u. o. lévő pót-imaházak imaszékének bérbeadása folyó hó 22-én kezdődik meg. A régi bérleti jogait szeptember 1-ig tartja fenn az Iroda. Az örökülések tulajdonosai is tartoznak kiváltani üléseiket, a megfelelő ka-bantartási eiletek egyidejű lefizetése ellenében. Felhívjuk a t. templomlátogatók figyelmét, hogy a nagy-ünnepek alkalmával a templomba való belépés csakis imaszékjegy felmutatása mellett van megengedve. Jegy nélkül az ellenőrző közegek senkit sem fognak beengedni.

— Eljegyzés. Wald Ernő rabbi, néhai Wald Jakab kolozsvári rabbi-osbeszédin fia eljegyezte Sternhell Reilát Szerednyéről (Csehszlovákia) a néhai szerednyei főrabbi S. Adler és Ginzler néhai vissói főrabbi unokáját. A Szatmáron megtartott eljegyzés alkalmából a völégény a szatmári Ke-en David bethamidrásban felkérésre szónoklatot tartott, melyben, mint egykori tanítványa Günwald volt szatmári főrabbit méltatta.

— Letartóztatják Paraguy volt köztársasági elnökét. Buenos Airesből jelentik: Az assumptioni lapok közlik, hogy a paraguyai hatóságok letartóztatták Franco volt köztársasági elnököt, aki tegnap lemondott. Paradesz ezredes, a katonai felkérés vezére Paiva doktornak ajánlotta fel a köztársasági elnökséget.

— Jön Salamon Béla! Augusztus 21 és 22-én játszik Kolozsváron. Évek óta nem volt Erdélyben a legnagyobb magyar mulattató, Salamon Béla, aki a mai nehéz gazdasági viszonyok között valóságos apostoli munkát végez, mert pár órára elfelejtetni képes a napi gondokat és kacagás- és jókedv áradattal öntözi a már elcsüggedő kedélyeket. Ha szabad ezt a kifejezést használni: „Három óras kacagó orkán”, ugy ehhez kizárólag csak Salamon Bélának van joga, aki mindig korrektül és becsületesen váltja be ígértét. Azt adja, amit hirdet, mindenkori a saját s a nagyközönség legteljesebb megelégedésére. Műsorát és társulatát Salamon Béla úgy állította össze, hogy a mindig szenzációs sikerült erdélyi turné az idén még tökéletesebb és gazdagabb legyen, mint eddig volt. Salamon Béla legkitűnőbb szerepeit játssa el. Vadnai László, Noti Károly, László Miklós, Vaszary János bohózaiban. Temérdek tréfa, bílett, humoros jelenet szerepel még a három óras műsorban, amelyekben Bodo Ica, a legszebb budapesti színész, Budaházy Magda, Vásárhelyi Ica, Tompa Pufi, Fülöp Sándor és Homm Pál lépnek fel. Jegyek elővételben a pénztárnál.

Az Országos Iroda 5698. évi Zsidó naptára

Ezen a zsidó naptáron, — az Erdély-Bánati Országos Izr. Iroda 3. évfolyamát 6.6 kiadványán, — első sorban is az csodálkoztatja el az olvasót, hogy a román, német és magyar cím mellett vajjon mi-t nem hordja magán héber betűkkel is elnevezés? Hisz ezzel nem tenne hitvallást, az Erdélyben már amugyan sem nagyon divatos „vallási zsidóság” vagy nemzeti zsidóság” vitának, egyik oldala mellett sem s vajjon lenne-e valaki is, aki rosszalná a héber nyelvű feliratot?

Maga a naptári rész, ügyes, áttekinthető, használható. A vallási életben hasznos tudnivalókat is találunk a naptárhoz mellékelt kimutatásokban, a „honapok krónikáiban” Hezil és Sokolow születési s halálási idejét is feljegyezték a szerkesztők, de viszont ugyanitt, ilyen bejegyzést is találunk: „1822 február 8-án halt meg Auerbach Berthold, híres német költő”. Ké-dezünk tisztelttel: ha német volt, mit keresnek adatai itt, ebben a zsidó naptárban, ha pedig nem volt német, miért nincs feltüntetve, legalább zárójelben, hogy „híres német (zsidó) költő”?

Az országos irodához tartozó hitközségekről szóló, tartalmas kimutatásból megtudjuk, hogy összesen 34 ezen hitközségek száma. Korban elől jár közöttük a majd két és fél évszázados temesvári hitközség, míg legfiatalabb a század elején létesült halmgyi zsidó hitközség. Majdnem 10.000 adózottja van a 34 hitközségnek, lélekszámszerint viszont majd 35.000 zsidó tartozik hozzájuk.

Az erdélyi zsidó érdeklődés, amely az utóbbi időben egyre gyakrabban fordul specialisan erdélyi zsidó életet kutató munkásság felé, néhány érdekes és kezdeményező szerepét folytán fölöttébb értékes anyagra találhat ebben a naptárban. A fogarasi zsidók történetéről ír Löwy Jozsua rabbi, egy temesvári régi zsidó család adatairól dr. Singer Jakab főrabbi, a kolozsvári hitközség volt rabbijáról pontos adatokat tartalmaz dr. Weinberger Mózes főrabbi cikke, dr. Stern: A 18-ik századbeli zsidók sérelme c. tanulmányában néhány erőszakos megkeresztelési históriáját eleventi fel, az egykoru okmányok szorgos kutatása alapján. Kitiunik e cikkből, hogy a világszerte nagy port felvert „Mortara esetéhez” hasonló érdekességi történetek színllye volt Edély is, a 18. században. A zsidóságra vonatkozó dokumentumok tudós gyűjtője és ismerője dr. Singer Jakab, főrabbi Bethlen Gábor 1623-ban kelt zsidókra vonatkozó szabadság levelének pontos fordítását teszi közzé. Jó lenne, ha az említett történetkutatói eredmények példaként értékes, de Erdélyben nem időszerű eszegetikus teológiai irodalomtól ezekre a terekre vonzaná figyelmüket. „A hitközségek és a szövetség” című cikkben dr. Fischer József vizsgálja a hitközségek eme központi szervét s felveti a kérdést, alkalmas-e arra, hogy hivatását betöltse. „Az események mindinkább a népközönség gondolatát tolják előtérbe” — állapítja meg Fischer dr. — „s ha a mi viszonyaink között annak megvalósítása rövid időn belül nem várható, a szerep, amelyet a hitközségeknek be kell tölteniük, mindinkább meg fogja közelemleni a népközönség szerepét”. Dr. Lenke, dr. Nébel, dr. Dreschler főrabbi, dr. Adorján, dr. Csitrom, dr. Keckseméti Andor és Schönfeld Miklós pesti teológus cikkei, valamint a hitközségek templomairól és intézményeiről készült felvételek teszik színessé a továbbiakban az 5698-as erdélyi zsidó naptárt, melynek ügyes szerkesztéséről dr. Löwy Ferenc főrabbi és Lax A. Salvator főtitkár végeztek minden dicsőretet megérdemlő módon. (Dr. M. L.)

Hírdetmény. Ezennel értesítjük a t. közönséget, hogy a Jesiva Str. Poetas 28/a alatti ujonnan épült imaházban a főünnepekre is „Minján”-t rendezünk úgy férfiak, mint nők részére. Utésekre előjegyzést elfogadunk f. hó 25-ig bezárólag a helyszínen naponta reggel 9-10 óráig. A „Chasam Szófer” jesiva kuratóriuma.

Az oradeai ort. kóser Szilágyi fiuinternátus

felvesz az 1937-38. tanévre fiatanulókat. A gyermekek a teljes ellátáson kívül gondos és szakszerű előkészítést kapnak az intézet okleveles tanáraitól, akiknek vezetője dr. Szilas zsidó mecumi tanár. Érdeklődők forduljanak Internatul Evreesc de Băieți Oradea, Str. Delavrancea 17. címhez.

Gyógyfürdők metropolis

3-hetes pausálkúra Budapesten

Vízummentes beutazás Magyarországra 50%-os kedvezmény a MÁV vonalain. Gyógyszállodai lakás, teljes ellátás, illétékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Lejben fizethetők az

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodáiban.

CLUJON „EUROPA”-ECONOMIA, Piața Unirii 23.

nátusa
 udvar. — Az ellátáson anárnók utján. Mérésélt

RŐTÉSEK
 20 lej, vasatagok apróhirdetés 20 lej, azalék kedvezmény, a fizetendő. Jellegekünk, ha portobélyeg van.

elő mellett közzett
 napul Carol 44. (Vá)

rosban keresek tágas
 áratu — esetleg lépbrozott szobát fürdőhá használattal. Esetnyba vennék. Ajánládiadóhivatalba kérek

tt urleánykát (II-
 re elfogad teljes el

be! Rendkívül olcsó
 egy 10/00-as és 9/00-as levő kötőgépj. Herskó

ányomhoz francia ne
 alonta, j. Bihoc.

z, központban 250.000
 ó. Érdeklődni Regina

sz, kószatlok, üvegfa
 Str. Elisabetta 46. 2-3

etünk — kihordással
 étközjében. Főzést

minőségű sütemények
 Rendeléseket jutányo

u. 18.

különbejáratu uccal
 leg teljes ellátással

ánny teljes ellátást
 árolynénál, Str. Me

gusztus 8-án, vasár
 állomáson elveszett

kel telt nagy barna
 ruddasa jutalom elle

redet Satumare.

Schwester keres
 délyi magánzanató

kívül 1500 lej hav
 ödési bizonyítványok

adatokkal Inginte
 Str. Pietătie 5. címre

üzlethelyiséggel, kö
 catoare 4 alatt eladó

betétkönyveket meg
 öszler Cluj, Cal. M

án 6-7-ig.

asztal, székek, fotel
 elután 4-6-ig.

fücskát teljes ellátá
 al. Str. Fericei 27.

lközöt ősi ünnepekre
 estünk. Arájanlatok

ez kérek.

adon
 כשרות

UJ KELET Legújabb hírek

Otszázmillió dolláros nemzeti kölcsönt bociát ki Kína

(Elsődali cikkünk folytatása)

A lapok híradata szerint a tegnapielőtti kínai repülőbombázás halálos áldozatainak száma 678, tegnap 200 sebesült kiszervezett.

Elköltözték a japánok

Honkong, augusztus 16. (Rador.) Az összes szállókat és színházakat a Shanghaiből jövő menekülők számára alvóhelyeknek rendezték be. A kórházak előkészületeket tesznek a sebesültek befogására.

Tokió augusztus 16. (Rador.) Az összes Shanghai-ban tartózkodó japánok beleértve a nagykövetség személyzetét és a lapudósítókat, ma hagyják el a várost.

Elköltözik a nankingi kormány

Tokió, augusztus 16. (Rador.) Shanghai-ből kapott japán forrásokból továbbított hírek szerint Csang-Kaj-Sek marsall a kínai politikai vezetőkből folytatott megbeszélése után elhatározta, hogy a nankingi kormány székhelyét átteszi egy az ország belsejébe fekvő másik városba. Egyidejűleg a marsall elrendelte, hogy hat kínai hadosztály induljon Shanghai-ba és állítsa helyre az egyensúlyt, tekintettel az állandó japán csapatmozgásokra. Jólértesült japán körök tudni vélik, hogy a székhelycsere bizonyíték Csang-Kaj-Sek marsall azon eltökélt szándéka mellett, hogy döntő harcot kezd Japánnal.

Döntő harc!

Csang-Si-Csang tábornok, a nankingi és shanghai kínai helyőrségek parancsnoka kijelentette, hogy Kína léte a jelenlegi háborútól függ és hogy több mint 100 ezer kínai kész meghalni azonnal hazája függetlenségének védelmében.

Berlin, augusztus 16. A kínai követség cáfolja azt a hírt, mintha a japánok hetven kínai repülőgépet lőttek volna le.

Shanghai, augusztus 16. A kínai pénzügyminisztérium nyilvánosságra hozta egy nagy belső nemzeti kölcsön jegyzési feltételeit. A kölcsön neve „A nemzet megmentését szolgáló kölcsön” és 500 millió dolláros összegű. A kölcsön a kibocsátástól számított harmadik évtől kezdve husz év alatt fizetendő vissza. A kölcsön kötvényeket készpénzzel, ékszerekkel, vagy más érték-tárgyakkal is lehet fizetni.

A Shanghai-Von-Siung vasutvonalon rendkívüli erős harcok folytak. A japán csapatok kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek, hogy a kínai csapatokat a japán város részben való behatolásban megakadályozzák. Borzalmas robbanás történt a Hompu partján, mely sok házat rombolt össze és nagy távolságra halasztott. Még nem tudják a robbanás okát.

Uj japán offenzíva

Mint Tiensinből jelentik a japán csapatok ujra támadást kezdtek a honkovi fronton, ahol az idő átmeneti javulás lehetővé tette a japán repülőknél az ellenséges állások bombázását. Eredményeiről azonban nem számol be a japán közlemény, amely terep nehézségről panaszkodik és hangsúlyozza a kínai csapatok elkeseredett ellenállását.

Orizsi kötvénycsalást leplezték le a pénzügyminisztériumban

BUCURESTI, augusztus 16. A pénzügyminisztérium értesítette az ügyészséget, hogy nagy visszaéléseket követtek el az 1934. évi kölcsön kötvényekkel. A kötvényeket kétszer használták fel a beváltásnál. Valószínű, hogy a vizsgálat szenzációs letartóztatásokkal fog végződni.

Cancicov pénzügyminiszter szerint a kormány nem szentel figyelmet a kormányváltásról szóló híreknek

BUCURESTI, augusztus 16. Tárgy-Ocnan tegnap liberális gyűlés volt, amely után a banketten Cancicov pénzügyminiszter politikai jellegű kijelentéseket tett. Ami a politika, helyzetet illeti, a miniszter kijelentette, hogy a kormány tagjai igyekeznek keresztülvinni a munkaprogramot anélkül, hogy figyelmet tartanának a rezsimváltásról szóló híreknek. Azon híreket, hogy e hónap végén lemond a kormány, azok terjesztették, akik magukat feltételes utódainknak tekintik. A kormány megingathatatlanul áll felelős posztján programjának megvalósítására törekedve. A kormány vára ellen intézett támadások azon rohamokra emlékeztetnek, amiket Bizánc ellen vezettek. Az ostromlottak ahelyett, hogy tudatában lettek volna a nekik jutott szerepnek, hagyták, hogy a bizantinizmus a hanyatlás korszakával egyet jelentsen. A történelemből tudhatjuk, hogy az ostromlott Szirakuza bölcsei, amikor a vár elesett, arra kérték a benyomulókat, mellőzzék a barbár győzelmi kiáltásokat. Minden támadással szemben, amit ellenünk intéznek, mi Szirakuza bölcsei maradunk, akikre nem hat a lármá, mert tudatában vagyunk annak, mit tettünk. Ha lejár megbízatásunk, amit az uralkodótól kaptunk, azzal a tudattal fogunk viselkedni, hogy nemcsak az országot, de esetleges utódainkat is szolgáltuk.

A ROYAL színházmozgóban ma, keddtől az előszézőn 2 legcsodálatosabb premierje:	
I. A kegyencső A Metro Goldwyn filmgyár monumentális művészi alkotása. Fősz.: Joan Crawford, Robert Taylor, Franchot Tone. Előadások kezdete: 3.20, 6.20, 9.30 órakor. Fox Journal.	II. A titkos tudósító Páratlanul érdekes bűnügyi történet az alvilágból. Fősz.: TARZAN, a leghíresebb rendőrkutya. Előadások kezdete: 5, 8 és 11 órakor.

Franciaország jegyzéket intézett Angliához a Palesztina-kérdésben

és csodálkozását fejezi ki afölött, hogy London Párizs meghallgatása nélkül döntött e kérdésben

London, aug. 16. Az „Evening Standard” értesülése szerint a francia kormány hosszú memorandumot intézett az angol kormányhoz Palesztina kérdésében. A bevezetésben a memorandum koncedálja, hogy Angliának, mint olyan államnak, amely mandatórius hatalmi minőségben széleskörű tapasztalatokat szerzett — jogában áll eldönteni, melyik a béke és a birodalom érdekében követendő politika. A francia kormány azonban meglepetésnek ad kifejezést afölött, hogy az angol politikának egy ilyen megváltoztatása fölött döntés történhetett Párizs előzetes meghallgatása nélkül.

Franciaországban mandátuma van Szíriában és ismeretes, hogy Szíriát Palesztinához milyen szoros kapcsolatok fűzik.

A francia kormány ismételten hangsúlyozza, hogy nem kívánja vitetni Nagybritannia ama jogát, hogy a Palesztina kérdésben legjobb belátása szerint járjon el, de megkívánja jelezni, hogy Franciaország ugyancsak hivatva lesz közreműködni a végső döntésnél, amelyet majd a Népszövetség fog hozni Palesztina felosztását illetően. Bántó dolog, hogy előzetesen nem folyt tárgyalás Párizs és London között ebben a kérdésben.

Lord Halifax lesz a külügyminiszter, Eden a gyarmatiügyi miniszter

Az angol kormány átszervezése. Lloyd George és Churchill belépnek a kormányba

London, aug. 16. Lapjelentések szerint Chamberlain miniszterelnök a kormány széles átszervezését készíti elő, azzal a céllal, hogy egyrészt a kormánynak szélesebb nemzeti jelleget adjon, másrészt, hogy miniszterelnök közvetlenebb befolyást gyakorolhasson a külpolitikára. Churchillt és Lloyd Georget a miniszterelnök fel fogja kérni, hogy mint tárca nélküli miniszterek lépjenek be a kormányba. Eden helyét lord Halifax fogja elfoglalni, aki rokonszenves Mussolini és Hitler előtt és több esélye van a fontos nemzetközi tárgyalások sikerére. Eden a gyarmati ügyek élére kerülne Omsby Gore helyébe. A hadügyminisztérium

miniszterelnök fel fogja kérni, hogy mint tárca nélküli miniszterek lépjenek be a kormányba. Eden helyét lord Halifax fogja elfoglalni, aki rokonszenves Mussolini és Hitler előtt és több esélye van a fontos nemzetközi tárgyalások sikerére. Eden a gyarmati ügyek élére kerülne Omsby Gore helyébe. A hadügyminisztérium

Figyelem!

Mindenki pályázhat egy ingyen női kabátra

a REVUE női konfekció áruházban Regele Ferdinand 23.

Ahol mindenkor beszerezheti női készruhaszükségeit olcsó árban.

REVUE ? ? ? ?

Pályázatot hirdet a cégtábla hiányzó szövegeinek ötletes kiegészítésére. Aki az ötletes szöveget megadja, nyer egy elegáns finom női átmeneti kabátot. A pályázat 1937. augusztus 25-én este ér véget.

Saját érdekében siessen pályázzni!

mot sir John Simon venné át, sir Sam Hoare pedig pénzügyminiszter lenne.

A nagyjelentőségű változások, a személy cseréket illetően, az angol külpolitika jobbr fordulását is jelenthetik. Halifax lordnak H. le: iránti szimpatiai ismeretek. A cionista szempontról kétségkívül nem örömtel, hogy a gyarmati ügyek élére Eden kerül, aki, mint ismeretes, igen nagy erőfeszítéseket tett, hogy a Peel-bizottság tervét az előszobában keresztül erőszakolja. A hírek me nem autentikusak, de a nemzetközi politikában számolnak az átszervezés lehetőségével. Az olasz-angol közeledés frontján kulisszámögötti tárgyalások folynak. A Gibaltá ennek ellenére tovább történnek a konfliktások.

A francia tengerügyi hivatal intézkedett, hogy a Földközi tengeren közlekedő francia kereskedelmi hajókat hadihajók, vagy katonai repülőgépek kísérik el és ideges esetleg megneállapítható azonosságú hajó részéről történő támadások ellen védjék meg.

Az Iraki államcsiny

Bagdad, augusztus 16. Bekir Sikki iraki tábornok halála kormányparti és ellenzéki körökben egyaránt új politikai megmozdulásokat váltott ki. Allitóltag vissza akarja állítani az 1936 októberi államcsiny előtti helyzetet, amely Sikki pasát hatalomra hozta. Ez a terv a reakciót jelentené azzal politikával szemben, amely háttérbe szorította az arab világ iránti szimpátiát.

Damaszkusz, augusztus 16. Irák királynak meghívására Dzsemil Madfai pasa háromszor volt miniszterelnök és Fejsal király volt belső tanácsosa, repülőgépen Bagdad utazott, ahol megkísérel megalakítani a kormányt. Madfai résztvevett az iraki forradalomban s emiatt száműzték.

A spanyol harctér híre

London, aug. 16. A Reuter jelenti, hogy Ciudad de Cadiz spanyol kormányhajót megtorpedózta és elsüllyesztette egy tengeralattjáró, amely Franco tábornok zászlaját viselte. A támadás a Dardanellákban, Tenedosz szigete mellett történt. A hajó kapitányát a személyzetét kimentette egy orosz hajó. A elsüllyesztett hajó petroleumot és élelmiszert szállított a madridi kormánynak.

A Havas jelenti, hogy a santandrei fronton a felkelők folytatják előnyomulásukat, de nem könnyű harcok árán. Tegnap este a felkelők Corconteba érkeztek, amely 63 kilométernyire van Santandertől. Reinosat is bevették a felkelők.

Októberben sem mond le a kormány

Bucuresti, augusztus 16. Azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy a kormány októberben visszavonul a Viitorul pár sorát a hirt közöl, melyben azt állítja, hogy a kormány nem vonul vissza októberben sem. Az október olyan lesz, mint a többi hónapok, a fejlődés jegyében fog az is lefolyni, mint ahogy az utána következnek is.

Anglia visszautasítja a spanyol felkelők ki-magyarazkodását

LONDON, augusztus 16. Kormányközlemény szerint a spanyol felkelő kormány kimagarázkodása, amely szerint a Britisch Capitul nevű angol petroleumszállító hajót kormányparti repülőek bombázták volna, nem fogadható el. Nyilvánvaló bizonyítékok szólnak amellett, hogy a bombázás felkelő repülőgépekről történt. Az angol kormány ennek megfelelően utasította hendeayi diplomácia megbízottját, hogy kérjen új felvilágosítást.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomda: Cluj, Strada Barza L. Pop 30. Telefonszám: 18-60.

CEZARUAK

Romania

25 bani Posta

25 bani Posta

ves

Ujra Weiz

Zürich, augusztus 16. A kongressus kezdetén hangulat léghőmérsékletében végkongresszus. A szenvedélyes hangulat miatt a kongressus szünetelt, majd a szünet után a kongressus folytatódott. A kongressus kezdetén a szenvedélyes hangulat miatt a kongressus szünetelt, majd a szünet után a kongressus folytatódott.

Ez a gondolat a kongressusban elfogadott. A kongressus kezdetén a szenvedélyes hangulat miatt a kongressus szünetelt, majd a szünet után a kongressus folytatódott.

Ennek az akcióknak a kezdetén a szenvedélyes hangulat miatt a kongressus szünetelt, majd a szünet után a kongressus folytatódott.

Ugyanakkor a kongressus kezdetén a szenvedélyes hangulat miatt a kongressus szünetelt, majd a szünet után a kongressus folytatódott.

A zárülési munkák számol b... Hétfőn délután N. M. Ussiskin... A megnyitást a vezető elnöke... a kongressus vezető elnöke... a kongressus vezető elnöke...

A megválasztott Ben Gurion...

